Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и деж Къэрал къулыкъумрэ унафэщ ІэнатІэм щылэжьэфыну къалъытэхэр къыхэхынымрэ я Іуэхухэмкіэ щыіэ комиссэм хэтхэр къэщтэным теухуауэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и Указ

1. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и деж Къэрал къулыкъумрэ унафэщ ІэнатІэм щылэжьэфыну къалъытэхэр къыхэхынымрэ я ІуэхухэмкІэ щы і комиссэм хэтхэр къэщтэн, мы Указым и гуэдзэным зэритым хуэдэу.

2. Къару имыІэжу къэлъытэн «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и деж Къэрал къулыкъумрэ унафэщІ ІэнатІэм щылэжьэфыну къалъытэхэр къыхэхынымрэ я Іуэхухэмкіэ шыіэ комиссэм хэтхэр къэштэным теухуауэ» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм 2015 гъэм шыщхьэуІум и 24-м къыдигъэкІа Указ №112-УГ-м.

3. Мы Указым къару егъуэт Іэ щыщІэздза махуэм щегъэжьауэ.

> Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэташхьэ

КІУЭКІУЭ Юрий

Налшык къалэ 2015 гъэм щэкІуэгъуэм и 30-м *№177-УГ*

> Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм 2015 гъэм щэкІүэгъуэм и 30-м къыдигъэкІа Указ №177-УГ-мкІэ къищтащ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и деж Къэрал къулыкъумрэ унафэщІ ІэнатІэм щылэжьэфыну къалъытэхэр къыхэхынымрэ я Іуэхухэмкіэ щыіэ комиссэм

ХЭТХЭР

Къуэдзокъуэ М. М. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и Администрацэм и УнафэщІыр (Комиссэм и унафэщІщ)

Сарбашевэ С. М. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и Администрацэм и Унафэщіым и къуэдзэр - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и Администрацэм щІыпІэ унафэр зегъэкІуэным пыщіа Іуэхухэмкіэ и управленэм и унафэщіыр (Комиссэм и унафэщіым и къуэдзэщ)

Алэкъей А. М. - Налшык къалэ округым и щІыналъэ

администрацэм и Іэтащхьэр *(зэгурыІуауэ)* **Алътуд Ю. Къ.** - «Бэрбэч Хь. М. и цІэр зезыхьэ Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университет» профессиональнэ щІэныгъэ нэхъыщхьэ щрагъэгъуэт федеральнэ къэрал бюджет еджапІэм и ректорыр (зэгурыІуауэ)

Апажэ А. Къ. - «Кіуэкіуэ В. М. и ціэр зезыхьэ Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал аграрнэ университет» профессиональнэ щіэныгъэ нэхъыщхьэ щрагъэгъуэт федеральнэ къэрал бюджет еджапіэм и ректорыр (зэгуры-

Битокъу В. М. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и УнафэщІым и къуэдзэр

Гъудэ А. Ф. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и Аппаратым и унафэщіыр

Емуз А. С. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и Администрацэм къэрал къулыкъумрэ кадрхэмрэ я ІуэхухэмкІэ и управленэм и унафэщІыр (Комиссэм и секретарщ) Емуз Н. Гъу. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и

Правительствэм и УнафэщІым и къуэдзэр - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм егъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щалэгъуалэм я Іуэхухэмкіэ и министрыр Канунников В. А. - Урысей Федерацэм и Президен-

тым и полномочнэ ліыкіуэу Кавказ Ищхъэрэ федеральнэ округым шыІэм и аппаратым Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм къегъэщІылІа и федеральнэ инспекторыр (зэгурыІуауэ)

Мэкъуауэ А. В. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и Администрацэм и къэрал-правовой управленэм и унафэщІыр

Мэлбахъуэ Б. Хь. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым Законодательствэмкіэ, къэрал ухуэкіэмрэ шіыпіэ унафэр зегъэкіуэнымкіэ и комитетым и унафэщІыр *(зэгурыІуауэ)*

Муртазов Б. С. - Шэрэдж муниципальнэ районым и щІыналъэ администрацэм и Іэтащхьэр *(зэгурыІуауэ)* Рахаев Б. М. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм эко-

номикэ зыужьыныгъэмкІэ и министрыр Тюбеев А. И. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм лэжьыгъэмкіэ, ціыхухэр Іэнатіэкіэ къызэгъэпэщынымрэ социальнэ дэlэпыкъуныгъэмкlэ и министрыр Ячный И. В. - Прохладнэ муниципальнэ районым и

шІыналъэ администрацэм и Іэтащхьэр *(зэгурыІуауэ)*

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэташхьэм и Унафэ

Тэрч районым хыхьэ Новэ Балъкъэр къуажэм и щІыналъэм щыщ Іыхьэм унагъуэ псэущхьэм хьэшхьэрыіуэ уз иужь дыдэу къызэрыщеуалІэрэ махуэ 60 зэрыдэкІам икІи а щІыпІэм зыхуэфащэ профилактикэ лэжьыгъэхэр зэрыщрагъэкlуэкlам къыхэкlыу къару имыlэжу къэлъытэн «Тэрч районым хыхьэ Новэ Балъкъэр къуажэм и щІыналъэм щыщ Іыхьэм мардэ пыухыкІахэр (карантин) щыгъэувыным и ІуэхукІэ» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм 2015 гъэм фокlадэм и 28-м къыдигъэкІа Унафэ №131-РГ-м.

> Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и КІУЭКІЎЭ Юрий

Налшык къалэ 2015 гъэм дыгъэгъазэм и 7-м *№167-РГ*

Къалэн зыщищІыжахэр игъэзащІзу къелъытэ

Германием и канцлер Меркель Ангелэ жиlащ «Ислъам къэралыгъуэм» пэщіэту Сирием щыіэ я дзэ къарухэр нэхъыбэ зэрамыщІынур.

Ар и жэуапщ а Іуэхум Германиер зэрыхэтым хигъэхъуэну къыхуриджэу США-м гъэщащ къэрал унафэщ ым.

президент Обамэ Барак ФРГ-м и унафэщІхэм зэрызахуигъэзам.

къэралыгъуэм» «Ислъам ебэныным хуэунэтІауэ Германием и пщэ дилъхьэжа къалэнхэр зэригъэзэщ ар. Абы къыдэкІуэуи къыхигъэщащ терроризмэм ебэныным адэкІи зэрыпащэнур, Бундестагым ар къазэрыдиІыгъым къыхэкІыу.

дыдэхэр зэриіэм ирогушхуэ

Корее Ищхъэрэм и Телеграф агентствэ нэхъыщхьэм зэбгригъэхащ а къэралым водороднэ бомбэ зэриІэм теухуа хъыбарыр.

«КНДР-м иджы водороднэ бомби диlэш икlи ар, хуей хъумэ. къэдгъэсэбэпынущ ди щхьэхуитыныгъэр тхъумэжын папщІэ», - жиІащ а къэралым и унафэщІ Ким Чен Ын, Іэщэ къыщыщІагъэкІых Пхеньян дэт за-

водым щыІа нэужь. атомнэри водороднэри - зэриІэм зэрыригушхуэр къыхи-

Меркель къыхигъэщащ

Іэщэ нэхъ шынагъуэ

Іэщэ нэхъ лъэщ дыдэхэр -

ЦІыхухэм яіущіэным хухаха урысейпсо махуэр Къэбэрдей-Балъкъэрми щрагъэкіуэкі

ЦІыхухэм яІущІэным хухаха урысейпсо махуэр КъБР-м и Іэтащхьэмрэ Правительствэмрэ я приёмнэм дыгъуасэ сыхьэт 12-м щегъэжьауэ щрагъэкіуэкіащ. Ціыхухэм яІущіащ дэтхэнэми езым иубыда чэзум тету.

Nº239 (23.147)

ЦІЫХУХЭР апхуэдэу Къэбэрдей-Балъкъэрым и гъэзэщ ак у властым и органхэм зэрых ухахыр. я унафэщІхэми, къалэ, район, къуажэ администрацэхэм я Іэтащхьэхэми яхуэзащ езыхэр зыгъэпІейтей Іуэхухэр абыхэм хуаІуэтащ.

КъекІуалІэхэм щаІущІэну щІыпІэу 137-рэ зыхуеину псомкІи къызэрагъэпэщауэ щы-Іащ. Абыхэм медицинэ пунктхэр, шхапІэхэр щылэжьащ.

• 2015 гъэм дыгъэгъазэм (декабрым) и 15, гъубж

ФИФІ ФЫМЫГЪЭПУД, ФИ ІЕЙ ФЫМЫГЪЭПЩКІУ

ЦІыхухэм нэхъыбэу къаІэта Іуэхухэм ящыщщ псэуныгъэм, медицинэм япыщlахэр, апхуэдэу сабий куэд зиІэ унагъуэхэм псэупіэхэр щаухуэн папщіэ щіы Іыхьэхэр

КъБР-м и Іэтащхьэмрэ Правительствэмрэ я пресс-Іуэхущіапіэ.

• КъБР-м и Парламентым

КъБР-м и Парламентым и Унафэщ І Егоровэ Татьянэ иригъэкіуэкіащ іуэхугъуэ мыдзэ щіыкіэ депутатхэр дакъикъэкіэ хуэщыгъуащ Республикэ клиникэ сымаджэщым и дохутыр нэхъыщхьэу, КъБР-м

НЭГЪУЭЩІ ІэнатІэ зэрыпэрыувам къыхэкІыу (Республикэ клиникэ сымаджэщым и дохутыр нэхъыщхьэм и къалэнхэр егъэзащІэ), КъБР-м и Парламентым Социальнэ политикэмкіэ, лэжьыгъэмкіэ, узыншагъэр хъумэнымкІэ и комитетым и кум щыщу налог хэхъуэр - сом мелард 12 унафэщі къулыкъум текіащ **Бгъэжьно**къуэ Зурият. Комитетым и унафэщІу хахаш депутат ТекІушэ Артур. Депутатхэм Іэ яІэтащ КъБР-м и ХэхакІуэ комиссэм Шыпш Аслъэн зэрыхагъэкіымкіэ.

«Къэбэрдей-Балъкъэрым и бюджетыр 2016 гъэм, 2017 - 2018 гъэхэм ятещІыхьауэ» зыбжанэм щыхэплъа зэlущlэ. Абы щlи- проектыр еджэгъуитly къащтащ. КъБР-м финансхэмкіэ и министр Лыхь Заур жиїащ бюджетыр УФ-м и бюджет политикэм и мардэхэм техуэу зэраубзыхуар, ар нэхъыбэу и Парламентым и депутату щыта Боттаев зытещімхьар и щімналъэм и социальноэкономикэ щытыкіэр егъэфіэкіуэнырщ.

- 2016 гъэм республикэм и бюджетым хэхъуэу иІэну тращІыхь сом мелард 24-рэ мелуани 3-рэ, къагъэсэбэпынур - сом мелард 25-рэ мелуан 346,2-рэ, бюджетыр щыщІэнущ сом мелардрэ мелуан 343,2-рэ. Республикэм 2016 гъэм къыхэхъуэну мылърэ мелуан 633,7-рэ мэхъу. Налогым щымыщ хэхъуэр - сом мелуан 923,5-рэ,- къигъэнэ-Ivaщ Лыхьым.

(КІ эухыр 2-нэ нап.).

Къэбэрдей-Балъкъэрым иджы япэу къыщащтащ предприятэ 93-м коммунальнэ Іуэхутхьэбзэхэм я уасэхэр піальэ кіыхькіэ зэрыщызэкlэлъагъэкlуэну щlы-кlэр. Республикэм Энергети-муниципальнэ щlыналъэ кэмкіэ, тарифхэмрэ псэупіэ шхьэхуэхэм тарифхэм нэкІэлъыплъыныгъэмкІэ къэрал комитетым и правле-

нэм хуабэкіэ, псы пщтыркіэ, псы шылыкіэ къызэрызэшым хуэзэ тарифу 139-рэ игъэуваш икІи шыщхьэуІу кІуам УФ-м и Президентым ищІа пщэрылъыр Къэбэрдей-Балъкъэрым щагъэзэщІащ. А пщэрылъым ипкъ иткіэ, щіыпіэ унафэр зезыгъакіуэ Іэнатіэхэм къапэщытщ коммунальнэ псэуалъэхэм я зехьэкІэм, хуабэкіэ, псыкіэ къызэрызэращІыкІэм зәуІуу зәрызаужьыну программэхэр къащтэну, хуабэмрэ псымрэ зэры

хуаутІыпщым, псыр зэрытрагуашэм я уасэхэр піалъэ кІыхьым тращІыхьыну. 2016 гъэм шІышылэм и 16-м шегъэжьауэ республикэм и коммунальнэ комплексым и предприятэхэм щызекіуэ уа сэхэр, нэхъапэм хуэдэу, зы къащтэнукъым, илъэскІэ атіэ илъэсищкіэ зэкіэлъахьынущ. Зы лъэныкъуэкІэ абы цІыхухэм я сэбэп хэлъщ. Сыту жыпІэмэ, нальнэ Іуэхутхьэбзэхэм хуэзэр зэщхьэщыхауэ зэрат Іэмалым етІанэгъй пащэнущ. хъыбэ дыдэу зэрыщыхэхъуэнур проценти 5,8-кІэщ, республикэм ику иту проценти 3,8-кІэщ. Бюджетхэр зэпэрагъэпэщым, ахэр зэрагуэ- шэчауэ яубзыхун, ІэнатІэхэр ирагъэфіэкіуэн, къыдэзыгъахуэ технологиехэр я лъабжьэу токыр зэрагъэзэхуэн. трагъэкіуадэр ягъэмэшіэн папщІэ, коммунальнэ предприятэхэм я дежкіэ ар хэкіыпіэфіщ

Зэрагъэунэхуащи, піалъэ кІыхьым тещіыхьа уасэхэр зэрагъэувыр уней мылъкухэр а Іэнатіэм хузэщіэгъэпэщ, псыр зэрагуэш гъэуlуэнымкіэ сэбэпышхуэ хъунущ.

ГУЗЕЕВЭ Индирэ.

Налшык къалэм литературэ салон

2015 гъэм дыгъэгъазэм и 18-м сыхьэт 17-м Театр щхъуантІэм Къэбэрдей-Балъкъэрым щыяпэу литературэ салон къыщы-<u>зэІуах.</u>

ПШЫХЬЫМ кърихьэлІэхэм Іэмал иратынущ Ізіэткіэ салоным и фіэщыгъэр къыхахыну.

Зэхыхьэм усакіуэ ныбжьыщІэхэм, макъамэ Іэмэпсымэхэм еуэ щалэгъуалэм зыкъыщагъэлъэгъуэнущ, Золотухин Александр и фильмыр утыку къыщрахьэнущ, республикэм и тхылъ тедзапіэхэм гъэлъэгъуэныгъэхэр къыщызэрагъэпэщынущ.

> КъБР-м Печатымрэ цІыхубэ коммуникацэхэмкІэ и къэрал комитетым и пресс-ІуэхущІапІэ.

♦Шейм и дунейпсо махуэщ хэкІуэда журналистхэм я фэеплъ махуэщ

♦ 1699 гъэм Пётр Езанэм и хуэкІуащ. махуэгъэпсым илъэсыщІэр къыщрагъэ- ралъхурэ хьэр шІышылэм (январым) и 1-рщ, зэрыщыта фокlадэм (сентябрым) и 1-м и піэкіэ. **♦ 1905** гъэм Санкт-Петербург «Пушкин и унэр» РАН-м урыс литературэмкІэ и институтым и Литературнэ музейр - къыщызэІуахащ.

♦1921 гъэм РСФСР-м и автоном областым и ліыкіуэ щыІэныр хабзэу ягъэуващ. **♦1972 гъэм** ООН-м дыкъэзыухъуреихь хъумэнымкІэ и зэгухьэныгъэр (ЮНЕП) къызэрагъэпэщащ

Франджы инженер, гъущым къыхэщыкіа ухуэныгъэхэр проект щІынымкІэ Іэщагъэлі Эйфель Александр къызэралъхурэ илъэси 183-рэ ирокъу. Ар ящыщщ ліэщіыгъуэм Фран-

джым щащІа ухуэныгъэ куэ- тор, КъБКъУ-м и профессор дым я проектхэр зэхэзылъхьахэм. Псалъэм папщІэ, аращ къэзыгупсысар дуней псом шыціэрыіуэ, иджы абы ♦Зи къалэн зыгъэзащІэу и цІэр зэрихьэу Париж дэт

Эйфель чэщанэр. ♦Медицинэ щІэныгъэхэм доктор, профессор, унафэкіэ, Урысейр Юлиан КъБАССР-м щіэныгъэмкіэ щыхь зиіэ и лэжьакіуэ зэгухьэныгъэм хэт, КъБР-м **♦ 1700 гъэм** къыщыщІэдзауэ Балъкъэр Мухьэмэд къызэилъэси

> ♦Къэрал лэжьакІуэ, публицист Джэдгъэф Аслъэмырзэ и ныбжьыр илъэс 93-рэ ирокъу ♦Тхыдэ шІэныгъэхэм я док-

тор, КъБКъУ-м и профессор, КъБР-м щІэныгъэхэмкіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ ВЦИК-м и деж Къэбэрдей Мамбэт Хьэлым къызэралъхурэ илъэс 90 ирокъу. ♦Химие щІэныгъэхэм я доктор, КъБКъУ-м и профессор дунейр **Дзу Іэбубэчыр** къызэилъэс 87-рэ ралъхурэ ирокъу

ФТхыдэ щІэныгъэхэм я док-

Ло Инал и ныбжьыр илъэс 84-рэ ирокъу.

◆Политик, къэрал лэжьа-кlyэ, «Урысей зэкъуэт» урысейпсо партым и Совет нэхъыщхьэм и Унафэщ Грызлов Борис и ныбжьыр илъэс 65-рэ ирокъу.

♦УФ-м и Композиторхэм я гъуазджэхэмкІэ щІыхь зиІэ и лэжьакlуэ **Къэзан Аслъэн**джэрий и ныбжыыр илъэс 64-рэ ирокъу. ♦КъБР-м щІыхь зиІэ и жур-

щалъхуа махуэщ. Дунейм и щытыкІэнур «pogoda.yandex.ru» сайтым зэритымкІэ, Налшык уфауэ шыщытынущ, пlалъэ-пlалъэкІэрэ уэшх къышешхы-

налист Мыз Майе къы-

нущ. Махуэм хуабэр градуси 2-4, жэщым щІыІэр 1 градус щыхъунущ.

Зыгъэхьэзырар **ЖЬЭКІЭМЫХЪУ** Маринэщ.

Лъэпкъ Іущыгъэ:

Напэ зимы Іэм дзажэпкъ иІэщ.

публикэм щрагъэкІуэкІащ СНГ-м хыхьэ къэралхэм я хьэрычэтыщІэ щІалэхэм я конгресс. Урысей Федерацэм Егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ и министерствэм и дэІэпыкъуныгъэкІэ ар къызэрагъэпэщащ Къэбэрдей-Балъкъэр университетым. къэрал пІэм, «Евразие зэкъуэтыныгъэ» пІэ нэхъыщхьэхэм я студентхэм я ассоциацэм.

• Тхьэмахуэм тхуэ къыдок

«Эльбрус» Конгрессыр пансионатым зэlущlэхэр хэр. щрагъэкІуэкІ и пэшышхуэм къыщызэІуахащ. кърихьэліащ КъБР-м Экономикэ зыужьыныгъэмкіэ «Прохладнэ» ООО-м и щым къыщымынэу хадэи министерствэм, Къэбэр- хадэхэкі хъумапіэ иным. Ар хэкіхэр

къикіа хьэрычэтыщіэ ныбжьыщіэхэр зочэнджэщ «ХьэрычэтыщІэ щІалэхэм верситетым я лІыкІуэхэр, ІуэхущІапІэхэм ящыщ зыуэ

нэхъ

Абы лэжьащ. Гупхэм ящыщ зыр цэр гъэмэщ энымк э, сыту тхьэмахуэ махуэм щы ащ жып эмэ, бжыхьэ мазит дей-Балъкъэр къэрал уни- республикэм и инновацэ илъэсым нэсыху ди щІына-

защІэгъэкъуэнымкіэ Уры- хьэрычэт Іуэхумкіэ эксперт- къалъытэ. Предприятэм сей центр» Федеральнэ хэр, Кавказ Ищхъэрэ фе- щіышхуэ иіыгъщ икіи абы къэрал бюджет ІуэхущІа- деральнэ округым эконо- хадэхэкІ зэмылІэужьыгъуэмикэм щыхурагъаджэ и хэр къытрех. Продукцэм и зэгухьэныгъэм, вузхэм я студентхэр, апхуэ- нэхъыбапІэр зэман кІыхь-Кавказ Ищхъэрэм и еджа- дэу СНГ-м хиубыдэ къэ- кІэ яхъумэну Іэмал зэраІэм ралхэм ящыщу хьэрычэт къыхэкІыу мэкъумэшыщІэхэзэгъа хэм хэхъуэ хъарзынэ яІэщ. бизнесмен ныбжьыщІэ- Абы къыдэкІуэу, мы хъумапіэр сэбэп мэхъу нэгъуэщі Ахэр зыбжанэу гуэшауэ къэралхэм къраш продуккъыкІэлъыкІуэ лъэм щыІэ тыкуэн нэхъ инхэм щащэ.

КъБР-м И ПАРЛАМЕНТЫМРЭ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА

И ПРАВИТЕЛЬСТВА КБР

ПРАВИТЕЛЬСТВЭМРЭ Я ГАЗЕТ

1924 ГЪЭМ И МЭКЪУАУЭГЪУЭ МАЗЭМ И 1 ЛЪАНДЭРЭ КЪЫДОКІ

• И уасэр зы тумэнщ •

Конгрессым хэтахэр Іущащ бизнесмен ціэрыіуэ Абжанов Асхат. Апхуэдэу абыхэм я пащхьэ къыщыпсэлъащ 1992 - 1993 гъэхэм къэралым экономикэмкІэ и министру щыта, щіэныгъэлі ціэрыіуэ, профессор Нечаев Андрей. Урысей Федерацэм и экономикэм иджыпсту щекІуэкІ Іуэхуу ар зытепсэлъыхьахэр СНГ-м хиубыдэ адрей къэралхэми зэрышыІэм къыхэкІыу, конгрессым къекІуэлІа псори абы я фІэгъэщІэ-

дестиненти спК

• Ди унэхэр

тІэхэм къапэщылъ къалэн нэхъ инхэм 22-м щІигъу. Ар я мылъкущ УФ-м и ЖКХ-р ящыщщ фэтэр күэдү зэтет үнэхэм я лифт- егъэфІэкІуэнымкІэ фондым, КъБР-м и хэр зэхъуэкІыныр. Апхуэдэхэм я бжыгъэр бюджетым, унэр къанэ щымыІэу зыхуей 140-м щіегъу. Мыбы теухуауэ Іуэху ягъэ- хуэгъэзэнымкіэ ди щіыналъэм щыіэ опебелджылам къызэрыщыгъэлъэгъуамкіэ, раторым. илъэсыщІэм ирихьэлІэу лифт 19 зэра-

Налшык и псэупІэ-коммунальнэ Іэна- хъуэкІынущ. Абы ихьынущ сом мелуан

ШЭРЭДЖ Дисэ.

Гу зылъытапхъэ

КъБР-м и Іэтащхьэм и Администрацэм щолажьэ коррупцэм пэщІэтыным теухуауэ піащІэгъуэкіэ ціыхухэр здэпсалъэ хъун телефонхэр: 8(8662) 40-89-70, 40-34-32.

MALLIE ITCANS

Республикам и бюджетыр къащтэ

(КІэухыр. ПэщІэдзэр 1-нэ нап.)

Министрым зэрыжи амк і э. налогыр нэхъыбэу къызыхэкІынур мыхэращ: цІыхухэм я хэхъуэм - сом мелардрэ мелуан 98-рэ, НДФЛ-м - сом меларди 3-рэ мелуан 204,7-рэ, акцизхэм - сом меларди 6-рэ мелуан 181-рэ, ІуэхущІапІэ щхьэхуэхэм я мылъкум техьэм сом мелардрэ мелуан 514,4-рэ.

2016 гъэм федеральнэ мылъкум къыхэкІыу республикэ бюджетым къыхэхъуэн хуейщ сом меларди 10-рэ мелуан 445,9-рэ. Субсидиерэ субвенцэу къэкІуэн хуейщ сом меларди 2-рэ мелуан 621,2-рэ.

2016 гъэм республикэм къыхэхъуэну субсидиер сом мелуан 723,6-рэ мэхъу. Абы щыщу сабий зеиншэхэм псэупІэ къахузэгъэпэщыным - сом мелуан 41.4-рэ. мэкъумэш ІэнатІэм зегъэужьыным - сом мелуан 676,5-рэ, «Узыншагъэр хъумэным зегъэужьыным теухуауэ» УФ-м и къэрал программэм сом мелуани 3, мафІэсыр зэрагъзункІыфІ Іэмэпсымэхэр къэщэхуным - сом мелуани 2,7-рэ хуагъэбелджы-

2016 - 2018 гъэхэм къриубыдэу къагъэсэбэпыну мылъкур нэхъыбэу тещІыхьауэ щытынущ социальнэ къалэнхэр гъэзэщІэным. Егъэджэныгъэм, узыншагъэр хъумэным, физищэнхабзэмрэ спортымрэ, мэкъумэш ІэнатІэм мылъкушхуэ текІуэдэнущ.

Республикэ бюджетым щыщу социальнэ-щэнхабзэ мыхьэнэ зиІэ Іуэхугъуэхэм хухахынущ сом мелард 19-рэ мелуани 152,5-рэ. Ар псори зэхэту къагъэсэбэпыну ахъшэм и процент 75,6рэ мэхъу. Лэжьапщіэ тыным ихьынущ 767,8 хъу банк кредиткіэ. Илъэс къа-

кэм и Законыр къэщтэн.

гъуазэ ищІын папщІэ.

2015 гъэм жэпуэгъуэм и 29-м

гъэжьауэ

Налшык къалэ

№330-П-П

«Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Конституцэ

Судым и Гуэхук Гэ» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм

и Законым и 76-нэ, 119-нэ статьяхэм

зэхъуэкІыныгъэхэр хэлъхьэным теухуауэ»

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Законым

хуэгъэзауэ

Къэбэрдей-Балъкъэр

Республикэм и Парламентым и

Унафэ

Судым и ІуэхукІэ» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и

Законым и 76-нэ, 119-нэ статьяхэм зэхъуэк ыныгъэхэр

хэлъхьэным теухуауэ» Къэбэрдей-Балъкъэр Республи-

2. А Законыр Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и

3. Мы Унафэм къару егъуэт къыщащта махуэм ще-

Парламентым и Унафэщ ЕГОРОВЭ Татьянэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и

Іэтащхьэм хуегъэхьын Іэ щІидзын икІи цІыхухэр щы-

1. «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Конституцэ ещі:

циальнэ дэІэпыкъуныгъэхэм - сом меларди 3-рэ мелуан 508-рэ, бюджет зэхуаку трансфертхэм - сом меларди 6-рэ мелуан 673,4-рэ, фіэкіыпіэ зимыІэ медицинэ страхованэм - сом меларди 3-рэ мелуан 571,2-рэ, коммунальнэ Іуэхутхьэбзэхэм - сом мелуан 265,2-рэ, къэрал щІыхуэр пшыныным сом мелуан 490-рэ, - жиlащ минист-

2016 гъэм республикэ бюджетым хущыщІэну хуагъэфащэ сом 1 мелардрэ мелуан 343,2-рэ. А щыщІэныгъэр ягъэзэкІуэнущ сом 1 мелардрэ мелуан сом меларди 3-рэ мелуан 971,7-рэ, со- кіуэ республикэм къыхэхъуэну мылъ-

кур щытрагуашэм нэхъапэм къащтауэ щыта кредиту сом мелуан 481,6-рэ зэрапшыныжынури къалъытащ.

КъБР-м и Парламентым Бюджетымкіэ, налогхэмрэ финансхэмкіэ и комитетым и унафэщі Афэщіагъуэ Михаил

- Бюджетыр щыдгъэхьэзырым къэтлъытащ федеральнэ органхэм я жыпхъэ ткІийхэр. Республикэр хуиткъым бюджетым хущыщІэр хэхъуэм и процентипщІым щхьэдигъэхыну, абы хыхьэркъым зыгуэр щхьэщитыкІын хуэмейуэ. 2017 гъэм щІышылэм и 1-м ирихьэлізу кредит щіыхуэр 2016 гъэм диізну хэхъуэм и процент 48-м фІэкІ хъунукъым, - къыхигъэщащ абы.

2016 - 2018 гъэхэм тещ ыхьауэ я бюджетыр къигъэнэІуащ ФІэкІыпІэ зимыІэ медицинэ страхованэм КъБР-м щиІэ щіыналъэ фондым и унафэщі Мишковэ Иринэ. 2016 гъэм ар сом меларди 6-рэ мелуан 529-рэ хъунущ, 2017 гъэм сом меларди 7-рэ мелуан 519-рэ, 2018 гъэм - сом меларди 7-рэ мелуан 972-

КъБР-м и Парламентым и ліыкіуэу УФ-м и Федеральнэ Зэхуэсым ФедерацэмкІэ и Советым хэт Ульбашев Мухьэрбий 2015 гъэм къриубыдэу и а ІуэхущІафэхэм зэІущІэм щытепсэлъы-

КъБР-м и Парламентым щыІэ ЩІалэгъуалэ палатэм 2014 гъэм и дыгъэгъазэм щегъэжьауэ 2015 гъэм и дыгъэгъазэ пщІондэ илэжьахэм я гугъу ищІащ абы и унафэщІ Шестирублёв

«Си законотворческэ жэрдэмыр» урысейпсо зэпеуэм 2015 гъэм Щалэгъуалэ палатэм хэтхэм щызы врагъэхьащ 1, 2, 3-нэ увыпІэу 7-рэ зы Гран-при-рэ. Федеральнэ ЩІалэгъуалэ парламентым щІыгъуу догъэхьэзыр урысейпсо проектитІ («Свобода слова», «Мобильная приёмная»). ЩІалэгъуалэ палатэм и Интернет хэщІапІэм мазэ къэс къыдолъхьэ хабзэу къащтэхэр, абыхэм щІыдогъу дэтхэнэ законри нэхъ гурыІуэгъуафІэ зыщі тхыгъэхэр, - жиіащ Шестируб-

«Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм жьэн узым ебэныныр

къыщызэгъэпэщыным и ІуэхукІэ» Къэбэрдей-Балъкъэр

Республикэм и Законым зэхъуэк ыныгъэхэр хэлъхьэным

теухуауэ» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Законым

хуэгъэзауэ

Къэбэрдей-Балъкъэр

Республикэм и Парламентым и

Унафэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым унафэ

1. «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм жьэн узым ебэны-

ныр къыщызэгъэпэщыным и lyэхукlэ» Къэбэрдей-Балъкъэр

Республикэм и Законым зэхъуэк ыныгъэхэр хэлъхьэным теу-

хуауэ́» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Законыр къэщ́-

2. А Законыр Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащ-

хьэм хуегъэхьын Іэ щіидзын икіи ціыхухэр щыгъуазэ ищіын

3. Мы Унафэм къару егъуэт къыщащта махуэм щегъэжьауэ.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и

Парламентым и Унафэщі

Налшык къалэ

№340-П-П

2015 гъэм жэпуэгъуэм и 29-м

ГУГЪУЭТ Заремэ.

Іэщіагъэкіэ зыхиубыдэ категориер яубзыхун папщіэ аттестацэ щрагъэкіуэкікіэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и педагогхэр я Іэщіагъэм зэрырилажьэм и лъэныкъуэ псори къапщытэн папщіэ къызэщіагъэуіуэ Іэщіагъэліхэм лэжьапщіэ зэрырат хабээм теухуауэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и Унафэ 2015 гъэм жэпуэгъуэм и 14-м Налшын №232-ПП

«Урысей Федерацэм егъэджэныгъэмкІэ и ІэнатІэм и Іуэхукlэ» 2012 гъэм дыгъэгъазэм и 29-м къащта Урысей Федерацэм и Закон №273-ФЗ-м и 49-нэ статьям ипкъ иткІэ, Къэбэр дей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм унафэ ещ І:

1. Іэщіагъэкіэ зыхиубыдэ категориер яубзыхун папшіэ аттестацэ щрагъэкіуэкікіэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и педагогхэр я ГэщГагъэм зэрырилажьэм и лъэныкъуэ псори къапщытэн папщіэ къызэщіагъэуіуэ іэщіагъэліхэм лэжьапщІэ зэрырат хабзэр къэщтэн мы Унафэм и гуэдзэным зэритым хуэдэу (адэкіэ - Хабзэ).

2. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Егъэджэныгъэмкіэ, щІэныгъэмрэ щІалэгъуалэм я ІуэхухэмкІэ и министерствэм хуэгъэувын:

Іэщіагъэкіэ зыхиубыдэ категориер яубзыхун папщіэ аттестацэ щрагъэкіуэкікіэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и педагогхэр я Іэщіагъэм зэрырилажьэм и лъэныкъуэ псори къапщытэн папщіэ къызэщіагъэуіуэ іэщіагъэліхэм я лэжьыгъэр къызэригъэпэщыну;

ІэщІагъэкІэ зыхиубыдэ категориер яубзыхун папщІэ аттестацэ щрагъэкіуэкікіэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и педагогхэр я ІэщІагъэм зэрырилажьэм и лъэныкъуэ псори къапщытэн папщіэ къызэщіагъэуіуэ іэщіагъэліхэм лэжьапщІэр Хабзэм къызэригъэувым тету яритыну.

3. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм ФинансхэмкІэ и министерствэм хуэгъэувын ІэщІагъэкІэ зыхиубыдэ категориер яубзыхун папщіэ аттестацэ щрагъэкіуэкікіэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и педагогхэр я ІэщІагъэм зэрырилажьэм и лъэныкъуэ псори къапщытэн папщіэ къызэщіагъэуlуэ Іэщіагъэліхэм лэжьапщіэу иратыну ахъшэр Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и республикэ бюджетым и «Егъэджэныгъэ» разделым а мурадым щыхухахам хуэдизу къиутІыпщыну.

4. Мы Унафэм къару егъуэт официальнэу къыщытрадзам щегъэжьауэ махуи 10 дэкімэ.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и Унафэщ I МУСУКОВ Алий

«Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыІэ псэупІэ кхъахэхэм щІэс цІыхухэр 2013 - 2017 гъэхэм гъэlэпхъуэныр» унэтlыныгъэ пыухыкlа зиlэ республикэ программэм зэхъуэк і ыныгъэхэр

хэлъхьэным теухуауэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и Унафэ 2015 гъэм щэкіуэгъуэм и 19-м

№268-ПП Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм унафэ ещі:

1. «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыІэ псэупІэ кхъахэхэм щіэс ціыхухэр 2013 - 2017 гъэхэм гъэіэпхъуэныр» унэтІыныгъэ пыухыкІа зиІэ республикэ программэу Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм 2013 гъэм накъыгъэм и 7-м къыдигъэкla унафэ №137-ПП-мкІэ къищтам зэхъуэкІыныгъэхэр хэлъхьэн мы унафэм и гуэдзэным къыщыгъэлъэгъуа зэхъуэкІыныгъэхэр.

2. Мы Унафэр зэрагъэзащІэм кІэлъыплъыну и пщэ илъхьэн Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и УнафэщІым и япэ къуэдзэ Дадэ М. А.

> Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и Унафэщі МУСУКОВ Алий

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и Унафэ 2015 гъэм фокіадэм и 29-м

№615-рп Бжыгъэхэр зи лъабжьэ телевещанэм и къэрал сетыр Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыухуэнымкІэ ведомствэхэм зэдай комиссэм, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм 2014 гъэм мэкъуауэгъуэм и 23-м къыдигъэк а Унафэ №400-рп-мк і экъищтам, мы къыкіэлъыкіуэ зэхъуэкіыныгъэхэр хэлъхьэн:

а) ведомствэхэм зэдай комиссэм хэгъэхьэн Битокъу В. М. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и УнафэщІым и къуэдзэр (ведомствэхэм зэдай комиссэм и тхьэмадэщ);

б) ведомствэхэм зэдай комиссэм къыхэгъэк ыжын

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и Унафэщі МУСУКОВ Алий

№734-рп

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и Унафэ Налшык къалэ

2015 гъэм щэкІуэгъуэм и 16-м

Илъэсыщіэ гуфіэгъуэ дауэдапщэхэр зэщіэгъэуіуауэ сей Федерацэм и Правительствэм 2012 гъэм мэегъэкІуэкІын икІи школакІуэхэм я щІымахуэ зыгъэпсэхугъуэр нэгузыужьу къызэгъэпэщын мурадкіэ:

1. «Къалэ дыгъафІэ» сабий академие» щІэныгъэ щрагъэгъуэт къэрал сабий ІуэхущІапІэм ИлъэсыщІэ псейм иращіэкіыну гуфіэгъуэхэр 2015 гъэм дыгъэгъазэм и 25-м щегъэжьауэ къыщызэlухын икlи абы бын куэд зиlэ унагъуэхэмрэ унагъуэ нэхъ хуэмыщ ахэмрэ я сабийуэ 500

къегъэблэгъэн. 2. ИлъэсыщІэ псейм и республикэ гуфІэгъуэхэр Профсоюзхэм щэнхабзэмкІэ я унэу Налшык къалэм дэтым 2015 гъэм дыгъэгъазэм и 29-м щегъэжьауэ 2016 гъэм щІышылэм и 5-м нэсыху щегъэкІуэкІын икІи абы республикэм и курыт еджапіэхэм я 1-7-нэ классхэм щеджэ

сабийуэ 9500-рэ къешэлІэн. 3. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм ФинансхэмкІэ и министерствэм хуэгъэувын сабийхэм илъэсыщ э тыгъэ яхуищІынухэр къращэхун папщІэ 2015 гъэм Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и республикэ бюджетым «Социальнэ политикэ» и Іыхьэм и «цІыхухэм социальнэ дэІэпыкъуныгъэ етыныр» раздел къуэдзэм къыхэкlыу сом мин 3000,0 Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Лэжьыгъэмкіэ, ціыхухэр Іэнатіэкіэ къызэгъэпэщынымкіэ, со-

циальнэ дэlэпыкъуныгъэмкlэ и министерствэм хухихыну. 4. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Профсоюзхэм я организацэхэм я зэгухьэныгъэм чэнджэщ етын ИлъэсыщІэ псейм и республикэ дауэдапщэхэр къызэгъэпэщынымрэ егъэкіуэкіынымрэ сом мин 1100,0-рэ къыхилъхьэну

5. ИлъэсыщІэ псейм и республикэ гуфІэгъуэхэр егъэкІуэкІынымкІэ къызэгъэпэщакІуэ комитетым хэтхэр къэщтэн мы Унафэм и гуэдзэным зэритым хуэдэу.

6. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм ЩэнхабзэмкІэ и министерствэм хуэгъэувын Илъэсыщ э гуф эгъуэ дауэдапщэхэм хиубыдэ Іуэхугъуэ нэхъыщхьэхэм я планыр Илъэсыщіэ псейм и гуфіэгъуэр егъэкіуэкіынымкіэ къызэгъэпэщакІуэ комитетым 2015 гъэм дыгъэгъазэм и 15-м фІэмыкІыу иритыну.

7. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Узыншагъэр хъумэнымкіэ и министерствэм хуэгъэувын ягъэіэпхъуэ медицинэ пункт ИлъэсыщІэ псейм и гуфІэгъуэхэр къыщызэлуах махуэм «Къалэ дыгъафлэ» сабий академие» егъэджэныгъэмкІэ къэрал сабий ІуэхущІапІэм, илъэсыщІэ дауэдапщэхэр щрагъэкІуэкІыну адрей махуэхэм Профсоюзхэм щэнхабзэмкіэ я унэм щылэжьэныр къызэригъэпэщыну.

8. Муниципальнэ районхэмрэ къалэ округхэмрэ я щІыналъэ администрацэхэм чэнджэщ етын район, къалэ илъэсыщІэ дауэдапщэхэр егъэкІуэкІынымкІэ къызэгъэпэщакІуэ комитетхэр яубзыхуну икІи абыхэм пщэрылъ

илъэсышіэ дауэдапшэхэр егъэкіуэкіынымкіэ планхэр зэхалъхьэу 2015 гъэм дыгъэгъазэм и 15-м фізмыкіыу Илъэсыщі э псейм и республикэ дауэдапщэхэр егъэкіуэкІынымкІэ къызэгъэпэщакІуэ комитетым иратыну;

мафіэс къэмыгъэхъунымкіэ хабзэхэр гъэзэщіэнымкіэ жэуап зыхь къулыкъущ эхэмрэ а Іуэхум хурагъаджэ ціыхухэмрэ я пщэ къыдэхуэ къалэнхэм щыгъуазэ ящіы-

«Пиротехникэ Іэмэпсымэхэр щащэкІэ икІи къыщагъэсэбэпкіэ мафіэс къэмыгъэхъунымкіэ хуагъэув хабзэхэр къэщтэным и ІуэхукІэ» Урысей Федерацэм и Правительствэм 2009 гъэм дыгъэгъазэм и 22-м къыдигъэкІа унафэ №1052-м къигъэувхэм тету фейерверкхэр егъэкІуэкІыныр къызэрагъэпэщыну;

пиротехникэ Іэмэпсымэхэр зэрахъумэмрэ зэращэмрэ «МафІэс къэмыгъэхъунымкІэ щытыкІэм теухуауэ» Урылыжьыхым и 25-м къыдигъэкІа Унафэ №390-м къызэригъэувым тету кlэлъыплъыныр къызэрагъэпэщыну.

9. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм ЛэжьыгъэмкІэ, ціыхухэр Іэнатіэкіэ къызэгъэпэщынымкіэ, социальнэ дэ-ІэпыкъуныгъэмкІэ министерствэм къалэн щыщІын, профсоюзхэм я республикэ комитетхэм, ІуэхущІапІэхэм я профсоюз комитетхэм, муниципальнэ районхэмрэ къалэ округхэмрэ я щІыналъэ администрацэхэм чэнджэш етын:

илъэсыщІэ сабий дауэдапщэхэм хэтын папщІэ къызэрырагъэблагъэ тхылъхэр псом япэу унагъуэ хуэмыщ ахэмрэ бын куэд зиІэ унагъуэхэмрэ ящыщ сабийхэм, сабий зеиншэхэм, сабий ныкъуэдыкъуэхэм, интернат школхэм щІэс сабийхэм иратыну;

хэхауэ социальнэ дэlэпыкъуныгъэ хуэныкъуэ икlи къэралым и жьауэм щіэт сабийхэр илъэсыщіэ тыгъэхэмкіэ къызэрагъэпэщын папщіэ нэгъуэщі хэкіыпіэхэр къагъэсэбэпу ахъшэ къызэщ агъэу уэну;

жылагъуэхэм, ІуэхущІапІэхэм, еджапІэхэм илъэсыщІэ псейхэр щагъэувыну икІи гуфІэгъуэ дауэдапщэхэр щрагъэкІуэкІыну.

10. Организацэхэм чэнджэщ етын профсоюз комитетхэмрэ езыхэмрэ я ахъшэ зэхэлъкІэ лэжьакІуэхэм я сабийхэм папщіэ илъэсыщіэ тыгъэхэр къащэхуу ягуэшы-

 Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм СпортымкІэ и министерствэм къалэн щыщІын, профсоюзхэм я «Уры сей» республикэ физкультурэ-спорт зэгухьэныгъэм чэнджэщ етын сабийхэм я щІымахуэ зыгъэпсэхугъуэм узыншагъэр егъэфіэкіуэным хуэгъэза спорт іуэхухэр къызэрагъэпэщыну.

12. Къзбэрдей-Балъкъэр Республикэм Печатымрэ ціыхубэ коммуникацэхэмкіэ и къэрал комитетым хуэгъзувын Илъэсыщіз псейм и республикэ гуфізгъуэр къызэрызэІуахамрэ ар зэрекІуэкІымрэ цІыхубэ хъыбарегъащіэ іуэхущіапіэхэм къыщагъэлъэгъуэныр къызэригъэпэщыну.

13. Урысей Федерацэм Граждан зыхъумэжыныгъэм и Іуэхухэмкіэ, къызэрымыкіуэ щытыкіэхэмкіэ, къэхъуа гузэвэгъуэхэм я лъэужьхэр гъэзэкІуэжынымкІэ и Управленэ нэхъыщхьэу Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм чэнджэщ етын мафіэс шынагъуэ къэмыгъэхъунымкіэ «Къалэ дыгъафІэ» сабий академие» егъэджэныгъэмкІэ къэрал сабий ІуэхущІапІэм, Профсоюзхэм щэнхабзэмкіэ я унэм щыіэ щытыкіэм Илъэсыщіэ псейм и республикэ дауэдапщэхэр къыщызэlуах икlи ахэр щрагъэкlуэкl махуэхэм кіэлъыплъыну.
14. «Къалэ дыгъафіэ» сабий академие» егъэджэны-

гъэмкіэ къэрал сабий Іуэхущіапіэм, Профсоюзхэм щэнхабзэмкіэ я унэм я унафэщіхэм чэнджэщ етын: Илъэсыщіэ псейм и республикэ гуфіэгъуэхэр щра-

гъэкІуэкІын папщІэ хухаха пэшхэр мафІэсым щыхъумэнымкіэ зыхуэфащэ Іуэхухэр зэфіагъэкіыну; мафІэс къэмыгъэхъунымкІэ жэуап зыхь цІыхухэр

къабгъэдэхуэ къалэнхэм щыгъуазэ ящІыну.

15. Къэрал кіуэці Іуэхухэмкіэ министерствэу Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыІэм чэнджэщ етын илъэсыщіэ гуфіэгъуэхэр щрагъэкіуэкіыну щіыпіэхэм сабийхэр щашэкіэ, къыщашэжкіэ шынагъуэншагъэр къызэригъэпэщыну.

16. Мы Унафэр зэрагъэзащІэм кІэлъыплъыну и пщэ илъхьэн Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и УнафэщІым и япэ къуэдзэ Дадэ М. А.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и Унафэші МУСУКОВ Алий

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм 2015 гъэм щэкІуэгъуэм и 15-м къыдигъэкІа Унафэ №734-рп-мкІэ къищтащ Илъэсыщіэ псейм и республикэ гуфіэгъуэр егъэкіуэкіынымкіэ къызэгъэпэщакіуэ комитетым хэтхэр

Дадэ М. А. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и УнафэщІым и япэ къуэдзэр (къызэгъэпэщакіуэ комитетым и унафэщіщ)

Амщокъуэ Ф. Къ. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Профсоюзхэм я организацэхэм я зэгухьэныгъэм я унафэщІыр (къызэгъэпэщакІуэ комитетым и унафэщІым и къуэдзэ) (зэгурыlyayэ)

Тюбеев А. И. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм лэжьыгъэмкіэ, ціыхухэр ізнатіэкіэ къызэгъэпэщынымкіэ, социальнэ дэlэпыкъуныгъэмкlэ и министрыр (къызэгъэпэщакіуэ комитетым и къуэдзэщ)

Вэрмахуэ А. М. - ЛэжьыгъэмкІэ къэрал инспекцэу Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыІэм лэжьыгъэмкІэ *(лэжьыгъэр хъумэнымкІэ)* и къэрал инспекторыр *(зэ*гурыІуауэ)

Емуз Н. Гъу. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и УнафэщІым и къуэдзэр - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм егъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щіалэгъуалэм я Іуэхухэмкіэ и министрыр

Къэзанш Л. Б. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Печатымрэ цІыхубэ коммуникацэхэмкІэ и къэрал комитетым и унафэщТыр

Къардэн М. Ю. - Урысей Федерацэм Граждан зыхъумэжыныгъэм и Іуэхухэмкіэ, къызэрымыкіуэ щытыкіэхэмкіэ, къэхъуа гузэвэгъуэхэм я лъэужьхэр гъэзэкіуэжынымкіэ и Управленэ нэхъыщхьэу Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыІэм и къудамэм и унафэ-

Карныш С. А. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм ціыхубэ егъэджэныгъэмрэ щіэныгъэмкіэ и лэжьакіуэхэм я профсоюзым и республикэ комитетым и унафэщІыр *(зэгурыІуауэ)*

Къэшэж А. 3. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм узыншагъэр хъумэнымкІэ и министрым и къуэдзэр

КІэрэф Р. Хь. - Къэрал кІуэцІ ІуэхухэмкІэ министерствэу Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыІэм жылагъуэ хабзэр хъумэнымкІэ и полицэм и унафэщІым и къуэдзэр (зэгурыІуауэ)

Къумахуэ М. Л. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щэнхабзэмкІэ и министрыр

Лыхь З. А. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм финансхэмкІэ и министрыр

Хъущт А. В. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм спортымкІэ и министрыр

Яхузэфіэкі ящіэу **ЗЭКЪУЭТЩ** • ЗэІущІэхэр

<u>къалэ Лэжьыгъэмкіэ,</u> Налшык ціыхухэр іэнатіэкіэ къызэгъэпэщынымрэ социальнэ дэІэпыкъуныгъэхэмкіэ и центрым иджыблагъэ Афганистаным щызэхуашэсащ щекіуэкіа зауэм хэтахэр. Зэіущіэм <u>щыхэплъэжащ «Ветеран» Къэбэр-</u> дей-Балъкъэр щІыналъэ зэгухьэныгъэм и мыгъэрей лэжьы-

ІУЭХУЩІАПІЭМ и унафэщІ Былымгъуэт Беслъэн щыгъуазэ дызэрищ Іамкіэ, мы зэманым зэгухьэныгъэм къызэщТеубыдэ ветеран 400-м нэс. Ахэр жыджэру республикэм и жылагъуэ гъащІэм хэтщ, псом хуэмыдэу абыхэм я нэІэ трагъэт щІэблэм: махуэ хэхахэм курыт школхэм щ алэгъуалэм щадолажьэ.

Зэгухьэныгъэм лэжьыгъэшхуэ ирегъэкІуэкІ ветеранхэр хущхъуэкІэ къызэгъэпэщын и лъэныкъуэкІэ. КъищынэмыщІауэ, мы гъэм цІыху 25-рэ

абы пщІэншэу игъэкІуащ Налшык и зыгъэпсэхупІэхэм. Донецкрэ Луганскрэ щыпсэу

ветеранхэм папщіэ, Текіуэныгъэ Иным ирихьэлІзу ерыскъы тонни 8 едгъэшащ. Ди зэгухьэныгъэр къызэрызэдгъэпэщрэ куэд мыщІами, си гугъэмкіэ, лэжьыгъэфі тхузэфіэкіащ, - жиlащ Былымгъуэтым. - Къыхэ-

гъэщыпхъэщ, зэгухьэныгъэм хэт ветеранхэм ди щІыналъэм щрагъэкІуэкІа спартакиадэ зыбжанэм ехъулІэныгъэ хъарзынэхэр къызэрыщахьар. ДыщыгуфІыкІащ Афган зауэм теухуауэ ди телевиденэм триха «Моя судьба - в судьбе России» фильмым Урысейм япэ увыпІэр къызэрыщихьами.

«Ди ІуэхущІапІэр сыт щыгъуи хущІэкъунущ Афган зауэм хэтахэм, абы фэбжь хэзыхахэм лэжьыгъэкІэ е зыхуэныкъуэ гуэркІэ зэрыдэІэпыкъунум. Мы зэманым дэ долэжь зи узыншагъэм сэкъат иІэ цІыхухэм ІэнатІэ къазэрыхуэдгъуэтынум теухуа программэр убзыхуным», - жиlащ Налшык къалэ ЛэжьыгъэмкІэ, цІыхухэр Іэнатіэкіэ къызэгъэпэщынымрэ социальнэ дэlэпыкъуныгъэхэмкlэ и центрым и унафэщІ Каннуниковэ Татьянэ.

Ветеранхэм иратащ медалхэмрэ саугъэтхэмрэ. БАГЪЭТЫР Луизэ.

Сурэтхэр Къарей Элинэ трихащ.

EnR **umaxam** Tay bopuc ЯЩЫЩ

Къэбэрдей литературэм 40 гъэхэм и пэщ здзэхэм къыхыхьа усак уэ ныбжьыщі эхэм пэрыт увыпіэр зылъагъэсу, куэдкіэ нэхъ зыщыгугъыу яхэтар Тау Борисщ. Лъэпкъ литературэм а илъэсхэм тхэн щ эзыдза щіэблэщіэхэм ар япэ ирагъзувзу зэрыщытар куэдым зыщалъагъур 1939 гъэм Налшык къыщыдэкla «Догъагъэ» тхылъ цlыкlур абы и усэхэмкіэ къызэрызэіухарщ.

Нэхъ пасэу «Социалистическэ Къэбэрдей-Балъкъэр» газетым ахэр къатехуами, зэгъэуlуауэ, зы щауэ ахэр зытрадзар усакlуэ ныбжышцэхэм я тхылъ цыкlурш. Я бжыгъэкlэ Таум и усэхэу абы къытехуар 14 мэхъу, и тхыгъэхэр япэ зэрырагъэувам къыхэкікіэ зауэ нэужь лъэхъэнэхэм ар зэрыщыту Борис и тхылъу къалъытэу къэгъуэгурыкІуащ. Таум и тхыгъэхэм нэмыщІ абы ихуащ Бекъул Барэсбий и усэхэу 15, Къашыргъэ ХьэпащІэ ейуэ 8, ЩоджэнцІыкІу Іэдэм и ІздакъэщІзкІыу 2, Бажэ Къэралбийрэ Мэшыкъуэ Хьэсэнрэ я усэ щырыщ. И лэжьыгъэхэм ящыщ зым Кулиевэ Жаннэ зэрыщитхымкІэ, <u>Таум и зы усэ тхылъ 1941 гъэм къыдэкlащ, ауэ абы и лъэужь ди щхьэкlэ</u> дытехьакъым. КъыдэкІар пэжмэ, тхылъ хъумапІэхэм языхэзым ар къыщызэтемынэнкіэ е и ныбжьэгъухэм, унагъуэм ямыхъумэнкіэ іэмал и акъым.

«Къэбэрдей усэм и антологием» абы и усит ихуа мыхъумэ, усак уэ щалэм и тхыгъэхэр, ахэр зэратхрэ илъэс 75-м щигъуа пэтми, нобэр къыздэсым къыдэкіыжакъым, лъэпкъым и ціыхухэр абыхэм щыгъуазэкъым. Ди зэманым, ТекІуэныгъэ телъыджэр щыдгъэлъапІэ мы илъэсым, усакіуэм и тхыгъэ къызэтенахэр къыдэдгъэкіыжамэ псапи хъунт, и фэеплъуи къэнэнт.

усакІуэм и тхыгъэхэм я ехъулІэныси, ягъуэта гъэпсыкІи пыухыкІауэ зыри шыжы акъым.

Зэгъунэгъу-зэпэжыжьэми, Таухэ лъэпкъышхуэщ, абы и цІыхухэр щопсэу Къэбэрдейми Джылахъстэнейми. Зэлъэпкъэгъухэр зэ-- а жылэм щыпсэуащ, къызэрыгуэк мэкъумэшыщІэ унагъуэуи къэгъуэгурыкІуащ. Урысейм зэхъуэкІынырылъхум зэритхыжымкlэ, «гуузу яукІауэ щытащ совет властым и бийтхыгъэм щымыгъэбелджылами. ешэлІэнырт. Ар си ныбжьэгъум дэ-Фызабэ къарукіэ ипіыну сабиитху гъузу къехъуліэрт». къызыхуэна Баблинэ, зэрыхуэбгъэфэщэнкіэ, къызыхыхьа лъэп- хьэн и пэ къихуэу тхэн щіадза Джэрмэншык Іэпхъуа́ш.

тІысхьар 1926 гъэрщ. ФІэщщІы- иджыкІэ

уэ зэрыщымытым къыхэкІкІэ, зэхэгъэкІыжыгъуафІэкъым Тау Борис къыщалъхуа илъэсри. Зыхъу- жьыкІэм набдзэгубдзаплъэу кІэнистерствэм и архивыр щыхьэт захуищащ абы щылажьэ лъэпкъ зэрытехъуэмкіэ, ар къыщалъхуар тхакіуэхэм, зэіущіэ екіуэкіхэм гъэм къыщызыхь Лесев Виталий адэ къызэрагъэпэщхэм къыщыпсэ-Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал ар- лъащ. Архив тхылъымпІэхэр щыхивым къыщыжраГар нэгъуэщ хьэт илъэс бжыгъэщ - 1917 гъэрщ. ЩІэ- дей усакіуэ нэхъыжьхэу Сыжажэ гъэбыдэпауэ щымытми, ди щхьэкІэ Къылъшыкъуэ, ХьэхъупащІэ Амырнэхъ тфІэкъабылыр а илъэс бжы- хъан, ЩоджэнцІыкІу Алий сымэ гъэрщ, иужькІэ пединститутым абы зыхэта олимпиадэм Тауми зыкъыкъыщыдеджа ЩоджэнцІыкІу Іэдэм цигъэлъэгъуащ. нэхърэ ар нэхъыжьу щытауэ хуэгъэфэщэгъуейщ.

бжыгъитІми дакъытекІми, Тау Бо- кІащ усакіуэ хьэлэмэт, ціыху терис піалъэ гуэркіэ Щхьэлыкъуэ лъыджэ Щоджэнціыкіу Алий. Атіур жар, 1941 гъэм щэкіуэгъуэм и 30-м еджапІэм зэрыщеджам шэч хэлъ- лъэпкъ литературэм хыхьамэ, зыкъым. ЩІэблэр егъэджэныр а гуэрхэр яхузэфТэкТ хъуамэ, ар зи Балъкъэр» илъэсхэм ткlийуэ щытащ, илъэсиб- фlыгъэр а усакіуэ икіи гъэсакіуэ лым ит сабийхэм еджапіэхэм я нэіэ махуэрщ. тет зэпытт, уэрамым ахэр Іуэхуншэу

КЪЭБЭРДЕЙ усакіуэ щіалэм и гъуэтащ. Ар зэрыпэжыр егъэбел-гъащіи, зауэ Іэнатіэ шынагъуэ-джылы а еджапіэр къэзыуха щіахэм къыщигъэлъэгъуа ліыгъи щіэ- лэр занщізу егъэджакіуэхэр щаныгъэлІхэм гулъытэншэу къа- гъэхьэзыр курсхэм зэрагъэкІуам, гъэнакъым, нэхъ пасэу ятхами е ар къызэриухыу езыр зыщІэса иужьыІуэкІэ дунейм къытехьами, еджапІэм щылажьэу зэрыщІиабы теухуауэ лэжьыгъэ зытхух ди дзам. Егъэджакіуэ лэжьыгъэр ножурнал, газетхэм къытехуащ. Ауэ, би тыншкъым, ауэ а зэманхэм ар ди жагъуэ зэрыхъунщи, абыхэм пхужымыlэну хьэлъэт. Тау Борис абы щыгъуэ и лэжьэкІар игу къигъэ-ныкъусаныгъи, ящІэлъ гупсы- гъэкІыжурэ, абы и ныбжьэгъу, еджапІэм къыщыдэлэжьа Къашыргъэ ХьэпащІэ мыхэр къиІуэтэжыгъащ: «Зыщедгъэджэни зэредгъэджэни дахэ-дахэу димыІэ пэтми, дэ Іуэхум дыхуэІэижьт, дыхуэжант. Еш зимы і эжыр, дэнэкій нэсу мыурызэпыщІар иджыкІэ зэхэмы- выІэжыххэр Борист. Ар къызыгъэкlами, Тау Борис къызыхэкlар хуалъхуар егъэджакlуэ лэжьыгъэра Щхьэлыкъуэ дэс Таухэрщ. Щlалэм хуэдэт. Инми цlыкlуми гурэ псэкlэ и адэ-анэр - Хьэмщэтрэ Баблинэрэ якіэрыпщіэрт. Езыми зэпымыууэ сабийхэр къепщІэкІа зэпытт. Борис икъукІэ цІыху нэжэгужэт, гушыІэрейт, и гупсысэр, уафэхъуэпсгъэ щекіуэкіахэм я телъхьэу, я бэ- кіым ещхьу, жант, уй пщіыхьым накІуэу щыта Хьэмщэт, и къуэ- къыхэмыхуэн Іуэхугъуэхэм а напіэзыпіэм ущіигъэдэіуфырт. Сабийхэр зыхуеиххэр арат - ямыщ эм, хэм», ар къыщыхъуар пыухыкlayэ а зыщымыгъуазэм, хъуэпсапlэу яlэм

къым зэращыгугъын щіагъуэ зэ- щхьэкіэ, зэныбжьэгъуитіым япэрей рыщымыІэр къыщыгурыІуэм, и я тхыгъэхэр къызэтенакъым. Ауэ Іыхьлыхэр нэхъ пасэу зыдэтіысхьа я щіэныгъэм, зи ужь ихьа ІуэхугъуэщІэм и щэхухэр нэхъ куууэ зра-УсакІуэм теухуа тхыгъэхэм щыгъэ- гъэщІэну мурад а тІум зэращІар Таум корреспонденцэ, зарисовкэ белджылакъым къызэрагъэпэща къигъэлъагъузу ахэр еджапіз нэкъуажэщІэм Хьэмщэт и унагъуэр хъыщхьэм - Къэбэрдей-Балъкъэр налистикэм зэры щыІэпхъуа илъэсыр. Джэрмэншык пединститутым - щІэтІысхьащ. игъэбелджылыуэ. и тхыдэм фіыуэ щыгъуазэ Ліуп Нур- И гъащіэм и къекіуэкіыкіар къыхьэлий зэритхымкlэ, «Tlyaщlэкlэ» зэрызэтемынам, а институтым и гъэфlхэр зиlэу къэзыуха Таум и зэджэу щыта щlыпlэм а жылэр щи- архивыр зэрыкlуэдам къыхэкlкlэ, хэкум а зэманхэм тыншу лэжьазэхэгъэкІыжыгъуафІэгъуейщ зи адэр зыщхьэщымытыж къым Таур еджапІэ нэхъыщхьэм сабийхэр анэм ІэпхъуагъащІэ, щыщІэтІысхьа илъэсри, абы къыиджыри зыщІэсын дахэ-дахэу зи- хиха ІэщІагъэр зыхуэдэри. УсакІуэм мыІэ и благъэхэм занщІэу яхишауэ. теухуа лэжьыгъэхэм ящыщ зы-Зэрыхуэбгъэфэщэнкіэ, Хьэмщэт и ми пыухыкіауэ щыжыіакъым ар унагъуэр Джэрмэншык щыІэпхъуар зыхуеджа ІэщІагъэр. Ауэ, зэрыхуэбколлективизацэм и зэман зэlумы- гъэфэщэнкlэ, ар анэдэлъхубзэмрэ хъыфlу щыгъуазэ Къашыргъэ Хьэлитературэмкіэ къудамэм щеджа- пащіэ иужькіэ зэритхыжыгъам-Архив тхылъымпіэкіэ гъэбыда- гъэнущ, ціыхугъэ къыхуэхъуа Щоджэнціыкіу Іэдэм щіыгъуу.

Еджапіэ нэхъыщхьэм щіэтіыс-

И лъэпкъ литературэм и зыумэжыныгъэмкіэ СССР-м и ми- лъыплъ усакіуэ щіалэм ціыхугъэ 1914 гъэрщ. Ауэ а бжыгъэр зи тхы- жыджэру хэтащ, пшыхь, олимпизэрытехъуэмкІэ,

Джэрмэншык щыщ усакіуэ ныбжьыщІитІым (Таумрэ Къашыр-Къышалъхуауэ къэтлъытэ илъэс гъэмрэ) адэ пэлъытэу къахущіэ-

Тхэн шыш идза япэ махуэхэм къыкъыданэртэкъым. ЗыщІэтІысхьа щегъэжьауэ Тау Борис дэлэжьащ рис занщІэу Хэку зауэшхуэм Іухьа-Лжэрмэншык еджапІэм щІалэ анэдэлъхубзэкІэ къыдэкІ «Социа- къым. СССР-м Зыхъумэжыны-

газетым. редакцэм піалъэ-піалъэкІэрэ къызэригъэпэщ литературэ напэкіуэціхэм абы и тхыгъэхэр хагъэхьэрт, гулъытэ лей сытым щыгъуи хуащіырт. Куэдкіэ зыщыгугъ студент акъылыф Іэр зи ужь ит Јуэхум трагъэгушхуэн я мураду га-зетым и лэжьакЈуэхэр зэрыхэтам къыхэкІагъэнущ 1938 гъэм дыгъэгъазэм и 5-м къыдэкІа газетым къытрадза «Кавказ къурш» усэм щІыгъуу Борис и «Советскэ студенту ущытыныр насыпышхуэщ» тхыгъэр къызэрытехуар. А мазэ дыдэм и 9-м дунейм къытехьа газетым тетщ абы и сурэтымрэ езым теухуа тхыгъэрэ. АпхуэдэпщІэ а илъэсхэм къэпхьыныр тынштэкъым, ауэ абы ар и зэфіэкі, и ерыщагъкіэ къилэжьыжащ.

И ныбжькіэ щіалэ, еджапіэ нэхъыщхьэр къимыуха, творческэ лэжьыгъэм щІидза къудей щхьэкіэ, лъэпкъ литературэм Таум лъэужь къыщинащ, увыпіэ щхьэхуэ щиубыдащ, езым и тхэкІэ, и хъэтІ зэригъэпэщыну хунэмысами. Сыт ищІэнуми, илъэситІ къудейщ (1938 - 1939 гъэхэрщ) ар лъэпкъ литературэм зэрыщылэжьар. А илъэсхэми абы и тхыгъэхэр къызытехуар «Социалистическэ Къэбэрдей-Балъкъэр» газетырщ, тхылъ щхьэхуэ зырызхэмрэ «Догъагъэ» сборникымрэ традзахэм я гугъу умыщІмэ. Нобэр къыздэсым зыри щымыгъуазэ щхьэкіэ, а газетым илъэситІым къриубыдэу зыбжанэ къытрыригъэдзащ, журналистикэм зэрыхуэ эк Іуэлъак Іуэр

ЕджапІэ нэхъыщхьэр ехъулІэныпіэ къыщыхуэгъуэтыну къыщіэкіынут, зытхьэкъуа усыгъэм абы пищамэ, бгъэдэлъ зэфіэкіхэр нэхъ къыщигъэлъэгъуэфынут, ауэ, сытхэр и щхьэусыгъуэми, ахэр ІэщІыб ищІри, нэгъуэщІ лъагъуэ теуващ. И ныбжьэгъум и Іуэху зытетахэм нэкіэ, Іэнатіэ гуэри пэрымыувэу ар занщізу дзэ-политикэ еджапізм щІэтІысхьащ. Абы и щхьэусыгъуэри зыщ - а илъэсхэм гурыІуэгъуэ хъуащ Европэм къыщыхъея зауэр ди деж Іэмал имыІэу къызэрысынур, хэку шІэблэшІэр сыт и лъэныкъуэкІи абы хуэгъэхьэзырын зэрыхуейр, а къалэныр езым и пщэми къызэрыдэхуэр.

ДЖЫКІЭ зэхэгъэкІакъым Тау ✓ Борис зыщіэтіысхьа еджапіэр зыхуэдэри, ар зыдэщы!а щ!ып!эри. Къашыргъэм зэрыхуигъэфащэмкІэ, ар Азие Курытым щыІащ, абы щеджэхукІи и хэку къигъэзэжауи къыщІэкІынукъым. Апхуэдизу и лъахэм пэlэщlэу зэрыщытар арагъэнущ 1939 гъэм иужькІэ абы и тхыгъэ ди деж къыщІыщыдэмыкІы-«Социалистическэ Къэбэрдейгазетым етГуанэу къытрадза «Ди С. М. Киров» и усэм и гугъу умыщІмэ.

Зэрыхуэдгъэфащэмкіэ, Тау Богурыхуэм щІэныгъэфІ щызэригъэ- листическэ Къэбэрдей-Балъкъэр» гъэмкІэ и министерствэм и архи-

Литературэм и илъэс 2015

вым къышызэтена тхылъымпІэхэр щыхьэт зэрытехъуэмкlэ, «лейте- ● нант нэхъыщ э Тау Борис Хьэмщэт и къуэр, НКВД-м 35-нэ танк бригадэм и къудамэ хэхам и уполномоченнэу щытар, уlэгъэ хьэлъэ хъуа нэужь 1942 гъэм шыщхьэуlум и 18м ліащ». Усакіуэр уіэгъэ щыхъуар Ржев къалэм и деж щекlуэкla зауэ хьэлъэрщ. ЩІэныгъэлІхэм зэратхымкіэ, абы зауэлі мелуаным нэблагъэ хэкІуэдащ. Хэку щхьэхуитыныгъэм и хъумакІуэ къэмылэнджэжу, абы папщІэ и псэр итыну ар сытым щыгъуи зэрыхьэзырыр и щІалэгъуэми къигъэлъэгъуащ. А Іуэхум щыхьэт тохъуэ и ныбжьэгъу Къашыргъэм иужькІэ Таум хужиІа мы псалъэхэри: «ЗыкІи шэч къытесхьэркъым Борис лыхъужьыгъэ хэлъу зэрызэуам. Ар езыр цІыху хахуэт, и творчествэми гъащІэми пэжыгъэкіэ, гурэ псэкіэ бгъэдэт щіалэ хьэлэмэту, ныбжьэгъу ахъырзэману щытащ... Нэхъыбэ, нэхъыф сэ сщашэрэт жызыlэу мамыр гъащіэм хэта егъэджакіуэм, усакіуэм, жылагъуэ лэжьакІуэм сэлэтым и къалэнри напэ иІэу зэригъэзэщІам

шэч къыщІытепхьэн щыІэкъым». ЗауэлІ ліыхъужьым зи щхьэр щхьэузыхь зыхуищІа щІыпІэм щыпсэухэм адыгэ щ алэм къахуищІар нобэр къыздэсым ящыгъупщэркъым. Я къалэр щхьэхуит къэзыщІыжа совет сэлэтхэм Пермь пэгъунэгъу Старицэ къалэм щагъэува сын къекlум тетщ адыгэ усакіуэ, зауэлі къэмылэнджэжым и цІэри. ЛІыгъэ зэрихьам къыхэкІкІэ а илъэс дыдэм абы къыхуагъэфэщауэ щытащ Бэракъ Плъыжь орденри.

И Іэрытххэр къызэрызэтемынам и зэранкІэ Тау Борис и япэ тхыгъэхэм я шыфэлІыфэр тхузэхэгъэкІыжыну къыщІэкІынкъым, ауэ нэхъыжьхэми нэхъыщІэхэми куэд зыхужаlа, егъэлеяуэ зытетхыхьахэм ар зэрыщхьэщымыкІыфар нэрылъагъу ящі абы и Іэдакъэщіэкіхэм я нэхъыбэм.

∠ ЪЭБЭРДЕЙ усыгъэм ди зэма-Ным зыІэригъэхьа ехъулІэныгъэ хьэлэмэтхэм Тау Борис и усэхэр еплъытыныр, ебгъэпщэныр къезэгъыркъым, абыхэм яку зы лІы ныбжь дэлъщ. Хэкум щызекІуа залымыгъэм и зэранкіэ лирикэм зыужьыныгъэ щІагъуэ абы щигъуэтакъым, ар сабиигъуэм къикІыфакъым, япэ лъэбакъўэ литературэм хэзычэ усакіуэ ныбжьыщіэхэм я закъуэ къарукіэ ар зэфіэкіынкІи Іэмал иІакъым. Зауэм ипэ лъэхъэнэхэм къэоэрдеи литературэм къыхыхьа усакіуэ ныбжьыщі эхэм я тхыгъэхэр иджырей лъэпкъ тхылъеджэхэм гъэщІэгъуэн ящымыхъункІи хъунщ, абы щхьэкІэ ахэр бгъэкъуэншэнри къезэгъыркъым, ауэ абыхэм я ІэдакъэщІэкІхэм щыгъуазэу щытыныр я къалэнш адыгэ литературэм и тхыдэм елэжьхэм, апхуэдэхэр зыфІэгъэщІэгъуэну къэзылъыхъуэ дэтхэнэ зыми щыхуейм ахэр къигъуэтыфу щытынри Іэмал зимыІэщ. Зэманыр зэрыгугъури, куэдым дызэрыхуэныкъуэри дэ къыдгуроІуэ, ауэ дунейм хилъагъукіа щымыі зи псэр хэкум и щхьэхуитыныгъэм щхьэузыхь хуэзыщІа Тау Борис и усэхэр, абы текІуэдэныр къэдмылъытэу, щІзуэ къыдэдгъэкІыжамэ, ди щхьэкІэ гуапэ тщыхъунут, мыкІуэдыж и фэеплъуи къэнэнт.

Зи щІалъэгъуэу, зи дахэгъуэу хэкум зи псэр щІэзыта Тау Борис и ціэр къызэтенэн щхьэкіэ ящіари мащІэкъым: ар щыхэкІуэда Стари-цэ къалэм и паркым щагъзува сыным, къиуха Къзбэрдей-Балъкъэр пединститутым, ТхакІуэхэм я союзым, щылэжьа Джэрмэншык еджапІэм я деж щыт фэеплъхэм абы и цІэр тетщ. Лей хъуну къыщІэкІынтэкъым усакІуэр щыпсэуа Джэрмэншык е Налшык къалэм я уэрамхэм ящыщ зым абы и ціэр фіэщамэ, усакіуэ-зауэлі хахуэм и цІэр нэхъыбэми къащІэнт икІи нэхъ къызэтенэнт.

> ХЬЭКІУАЩЭ Андрей, филологие щІэныгъэхэм я 🌑

Дзэлыкъуэ

Зэман блэк Іахэм я тхыдэм Дэ деплъыжамэ къыджеІэр, Іэбжьанэ фІейхэу уэркъыжьхэм Урапщыл Гауэ Дзэлык туэр.

Нобэ уи хъупІэ щхъуантІэшхуэм Зэдай удз ІэфІхэр къыщокІыр, Уи хъуныфІ хэкІыу хъерышхуэм Шхын, щыгъыныфІхэр къыхокІыр.

Іэщыр уи щІыгум мыгъазэу Колхоз къулейхэм щагъэхъур, Хъеру къытхуэпхым и фІыщІэу ЩІыхышхуэ пхуэсщІу сыпхуотхэр.

Мэлхэмрэ бжэнхэмрэ бжыгъэбэу Шы, былым хъушэр пхуэплъыфэу, Уи тафэ щхъуантІэхэм я джабэм Къыщеджэгуэхыурэ щохъуакІуэр.

Гъуэмылэ ІэфІхэр мылъытэу Уэ щІы бэвышхуэм къыдотыр, Ебгъэф Іэк Іуэну уи хъерхэр Къару зэхэлъхэр удотыр.

Уи удз щхъуантІэшхуэм и теплъэм ЩхъуэкІэплъыкІэбэр хегъахъуэр, Сэ сынохъуэхъур уэ хъупІэм, Уи фІыгъуэ къэптхэм хырехъуэ.

Модэ фынаплъэт губгъуэшхуэм, Нэхэр тепщІыпщІэу ди Іэщхэм, МинкІэрэ бжыгъэхэм хэхъуащи Хъухъурэ щыщхэурэ къок Гуэжхэр.

Фыкъеблэгъэжхэ ди къуэшхэу Іэщыбэм ІэфІу пэрытхэр, Узыншэу, къатыншэу, нэщхъыфІэу Фи колхоз дахэхэм фокІуэжхэр.

Жанусэ

Гъатхэ пшэкІэплъу ІэфІыщэм Удз гъэгъа цІыкІухэр хуогуфІэ, ФІылъагъуныгъэу лъапІащэм И нур къэлыдхэм хуогуф Іэ.

Псалъапэ дахэу къежьахэм ФІылъагъуныгъэр егъэпс, Псэ гъусэ нуру къэлыдхэм Гъащ Гэ дыгъэпсыр хурепс.

Клубу нэхушхуэм щІалэбэм Я гуфІэ макъыр щІоІукІыр, КъыпыгуфІыкІыу щІэблэбэм Уи дыгъэ нэІур къыхощыр.

Уи щхьэцыгъуэшхуэм сеплъыхукІэ Си гур мэхъуапсэ, Жанусэ! Уи письмо ІэфІхэм седжэхукІэ СыпщІыгъуу сфІощІыр, си дахэ!

Тамарэ

Гъатхэ удзу ди цІыхубзхэр ДунеищІэм щыздогъагъэ, Ордены́бгъэу́ ди цІыхубзхэм Совет школхэм зыщаузэдхэ.

КІыхьу, бгъуэуэ совет губгъуэр Ди лётчицэхэм къалъэтыхь, Хьэрхуэрыгъэм и нып плъыжьхэр Дэнэ щІыпІи щыхатІэф.

Жьыр зэгуихуу ди Тамарэ Жыр зэгуйхуу ди тамарэ Жыр дамыгъэу вагъуэр лынду, Къуалэбзухэр здэмыкГуэфу Пшэ гущГыГум щызолъатэ.

Кхъухьлъатэбгъум ди Тамарэ ПарашютисткІэщ, къыгуолъэт, уэму, щабэу, пыгуфІыкІыу Губгъуэ щхъуантІэм щоувэх.

ЩІалэгъуалэр ди Тамарэм Лётчикыным хуегъэІущ, Родинэшхуэр хъумэжыным Ди щІалэбэр хуегъэлъэщ.

Ди республикэцІэр

Кавказ къуршышхуэм и щхьэгум Дыгъэ бзий плъыжьхэр тыредзэр, **Къэбэрдей-Балъкъэру хэкущТэм** Сталин и нурыр къыттопсэ.

Саугъэтышхуэщ ди дежкІэ РеспубликэцІэр диІэныр, ДыщэпскІэ тхауэ законым Ди цІэр щылыду итыныр.

Нобэ ирокъур илъэсыр ЦІэщІэ ди хэкум зэриІэрэ, Іэпэ нурышхуэу Сталин Ди цІэр щІэрыщІэу зэритхрэ.

КонституцэщІэм и дыгъэр Сталин и нуру лыдащ, Къэбэрдей-Балъкъэру къэгъагъэм Абы щыщІэфІу тепсащ.

ЩІэныгъэншагъэу кІыфІыгъэм Къэбэрдей-Балъкъэрыр къикІащ, Сталин эпохэм и дыгъэм Гъагъэу, хэхъуэу хуэкІуащ.

ГъащІэ дахащэу дэ духуэм ХамэІи бий псалъи хэлъынкъым, Партыр я пашэу цІыхубэм Бий лъакъуэр увыну ядэнкъым.

ИрелІэ бий псори хьэ лІэкІэу, Гугъэ фІей бзаджэхэр зиІахэр, доктор, профессор, • Хьэ бзаджэнаджэу лъы фІейхэр, ЩІДАА-м и академик.

Бий пыхъуэпышэу къэнахэр.

Кавказ къурш

Уафэм и шэтым и теплъэу, Уафэ пкІэлъеймэ пхуэмыщІэу, ЩІы кІапэм тетым ещхьыфэу А дыщэ пхъуантэм уІуоплъэр.

Пшэхэр уи щыгум щохуарзэр, Нарзанхэр уи лъабжьэм къыщІожыр, ФІыгъуэм иблауэ уэ бгышхуэм

Уи щхьэ хужьышхуэр дыгъэпсым Гъэмахуи щІымахуи полыдыр, Уэ дыщэ пхъуантэм уи бгъэхухэм Налкъутналмэсхэр щолыдыр.

ЩыІувхэщ мэз инхэр уи лъапэм.

Сталин законым ипкъ иткІэ Уи дыщэ пхъуантэр зэдайхэщ, СССР - родинэм ущитк Іэ Дыгъэбын народым уздайхэщ.

Пщыжьхэм, уэркъыжьхэм уэ бгышхуэр УшетІаншууэ жаІэхэрт, Ди нэщІыбагъкІэ а пцІышхуэр КъыпкІэралъхьэнхэуэ хэтахэт.

Уи лъапэм сеплъмэ мэзышхуэр Нэм къиплъыхьыфыркъым, щыбэвхэщ, КІапитІуэ уиІэхэм тенджызхэр Хы фІыцІэу, Каспийуэ индылхэщ.

Уи къуапэ щыжу рудникхэм Школ, сымаджэщхэр къыдохыр, Нур гъэщІэгъуэнхэр къыпехыр, Мэзхэри псыхэри зэхуэдэщ.

Дыщэбгхэри щІыхэри зэдайхэщ, КонституцэщІэр ди дыгъэщ Великэ Сталиным и тхыгъэщ,

Гъащ І захащэм и нурыр. Уи къуапэ инхэм тыредзэр, Пщадджыжь дахэм дыгъэпсыр Казбек и джабэм кІэредзэр.

Уи запад дыгъэр гуфТэжт. Эльбрус и джабэм щолыдыр, Псы хущхъуэ щхъуант Іэхэр къыщ Іэжу Уи лъапэм Адыл-Суу щолыдыр.

Дыгъэ нэбзийуэ къыкъуидзхэр Япэ Кавказым къыптопсэр,

Си куплет цІыкІухэу зыблэдзхэр Уи къуапэ щхъуэшхэм хуохъуапсэр. Конституцэщ Гэм уи махуэм

<u>Қ</u>авказ къуршышхуэхэр долыдыр, Дэгуф І эу уй нур къыпидзхэм Месыр и къуапэхэр мэлыдыр. <u>Къытхуи</u>угъащІэ ди дыгъэу Бэм гуфІэгъуэшхуэкІэ къетам, Тыншыгъуэ гъащІэр зыухуэу Вождышхуэ лъапІэу Сталиным!

Фаридэ

Пшэдджыжь пшэкІэплъыр къыщищІым Ди сигнал макъыр догуф Гэ, ФІылъагъуныгъэу къысхуэпщІым Си гъащІэ гъагъэр хуогуфІэ.

Ди Армэ Плъыжьым щІалэбэр ЛІыхъужь шэрыуэу щагъасэр, Уи сэлам ІэфІу къэптхахэр Си вагъуэ нурщи къыстопсэр.

Нэр зыдэмыплъэм уи ныбжьыр Хьэуам щыхуарзэу солъагъур, Гъэмахуэ́ бзухэм я пшынэр Уи ежьууэгъууи къысфІэщІыр.

Ди родинэшхуэр схъумэныр Си нэджыдж пальэш, Фаридэ, $oldsymbol{\Lambda}$ и топым бийхэр шошынэр Востокри Западри мэбыдэ.

Данагъуэ плъыфэу щхьэцышхуэр Си гум щІэх-щІэхыурэ къредзэ, Тхьэрыкъуэ пщэхуу Фаридэр Си нэгум жэщхэми къыщІедзэ.

Алмэсты плъыфэу фашистхэр Китай, Пиренейхэм щоп Іастхъэр, Иремыгугъэ гъуэжькуийхэр, Народхэрщ сыт щыгъуи тек Гуэфыр.

Ди родинэшхуэр мамырщи Дымызэуэныр мурадщ. Ауэ къыдэуэм фІыцІагьэр Маф Іэм и гуащ Іэр щ Іэддзэнщ.

Родинэ лъапІэм и губгъуэм Фашист фІеижьхэр къихьэнкъым, Езым я щІыгум лъыкІпсыкІхэу Удыным и гуащІэр щеддзынщ.

Коммунист партыр ди пашэу Большевик пэжи дыхъунщ, Сталин вождышхуэр ди гъуазэу Дэ коммунизмэр дыухуэнщ.

 Γ ъатхэ гу Φ f Iэгъуэм и тыгъэу Гъэмахуэ хуабэм и псынэ, Си гъашІэ дахэм щхьэгъусэу Си гур пхуохъуапсэ, Фаридэ.

Уи нэ фІыцІитІым я гуфІэр Уэ ущымытми солъагъур, ФІыуэ слъагъу Лени фи ЛизикІ Си сэлам ІэфІхэр схуехыж.

Узыншэу, узыншэу, Фаридэ, Уэ орденыбгъэу гъэшафэр, Фэеплъ пхуэхъуну, Фаридэ, Махуэшхуэм хуэзэу сыпхуотхэр.

Мартым и 8 махуэм

Махуэ лъапІэм и сэламыр Гум фІэІэфІу зэхызох, Хым йобэкІыр ди насыпыр, Дызэгуак Гуэр къыхыдох.

Нобэ ІэфІу ди цІыхубзхэр Митинг куэдым къыщохъуахъуэ, ХъерыфІ куэдхэм дырогуфІэхэр Махуэ къэскІэ нэхъри хохъуэ.

ГъащІэ дахэм къыхэхъуэхукІэ ТекІуэныгъэр нэхъ куэд мэхъу, Дэ дыгуфІэу дыхъуэхъуэхукІэ́ Ар капитализмэм удын хуохъу.

ЦІыхубз Іэджи пыгуфІыкІхэу Махуэ лъапІэм дыпежьащ, Ди митингыр щызэІутхым Лозунг лъап Гэхэр къыздэ Гуащ.

ИугъащІэ дэ ди гъащІэр Дыгъэпс ІэфІкІэ тхуэзылам, Лей зехьэным хущІэкъуахэр Зи нур лъэщкІэ зыгъэлІам.

Коммунизмэм и ухуак Іуэу Вождь лъэщ лъапІэу Сталин иным, Гъащ І дахэм и гъуэгу пэжу

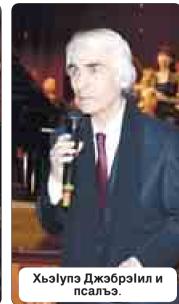
Нэху тхуэхъуауэ ленинизмэм!

Тхьэр зэфІэкІкІэ зыхуэупса

къэрал драмэ театрым концерт щатащ.

САНКТ-ПЕТЕРБУРГ щылажьэ ди хэкуэгъу композитор щ алэщ эм Налшык концерт щиткіэ макъамэр фіыуэ зылъагъухэм, республикэм и щэнхабзэм, гъуазджэм я лэжьакІуэхэм сыт щыгъуи я гуапэу

Концертыр ІыхьитІу гуэшауэ щытащ. Абы и программэм хэтащ композиторым и лэжьыгъэ куэд, ціэрыіуэ хъуахэри классикэ макъамэхэри зэхэту. Япэ Іыхьэм Къэбэрдокъуэм къызэхуэсахэр щригъэдэІуащ «OST-сюита», «Шэрджэс къафэхэр», «Бёрнс Роберт и псалъэхэр зыщІэлъ балладищ» макъамэхэм. Пианист цІэры-Іуэм етІуанэ Іыхьэр къызэІуихащ Рахмани- симфоние оркестрым. Фигу къэдгъэкІынов Сергей и «Рапсодие на тему Паганини» лэжьыгъэмкІэ.

Къэбэрдокъуэ Мурат жиlащ Санкт-Петербург и оркестрхэм жыджэру ядэлажьэ- лъапіэр. Щіалэр ціэрыіуэ ирихъуащ ми, и Хэкум концерт щитыну Іэмал фильмхэмрэ театр теплъэгъуэхэмрэ макъыщылъыкъуэкІкІэ, ар и гуапэу къызэригъэсэбэпыр.

кестрым и художественнэ унафэщ ики и дирижёр нэхъыщхьэ, АР-м щІыхь зиІэ и фильмым хуитха макъамэр нэхъыфІу артист Куснияр Аркадий илъэс и пэкІэ зэз- къыщалъытащ Венецием щекІуэкІа 72-нэ гъэцІыхуауэ щытащ. Абы щыгъуэм ды- кинофестивалым. Къэбэрдокъуэм конзэдэлэжьэну дызэгурыlуащ, - жиlащ Му- цертым щигъэзэщlащ фильмым щыщ рат. - Оркестрым Іэзагъ ин зэрыбгъэдэ- «Вальс»-м и макъамэр.

• Алыдж-урым бэнэкіэ

Къуийціыкіур балигъхэми ятокіуэ

Урысей Федерацэм и щ алэгъуалэ гуп къыхэхам хэт

КИЛОГРАММ 71-рэ зи хьэлъагъхэм я гупым щыбэна ди

лъэпкъэгъум фІы дыдэу балигъхэм я зэхьэзэхуэм зыкъыщигъэлъэгъуащ. Финалым Ахьмэд бали 8 къыф/ихьащ

хьэгъэрейхэм я бэнакіуэ Бесник Шала икіи дыщэ меда-

Дунейпсо зэхьэзэхуэ нэужьым ди къэралым и бэнакіуэ

щіалэщіэхэм гъусэ зыхуащіыжащ олимп лъэхъэнэм и пэ

къихуэу Іуащхьэмахуэ лъапэ зыгъэсэныгъэхэр щезы-

лыр зыІэригъэхьащ.

гъэкіуэкі командэ нэхъыщхьэм.

КъуийцІыкІу Ахьмэд япэ увыпІэр щиубыдащ Швецием

щекіуэкіа алыдж-урым бэнэкіэмкіэ дунейпсо зэхьэ-

КъБР-м и цІыхубэ артист, Санкт-Петер- Композитор, усакІуэ ХьэІупэ ДжэбрэІил **бург дэт Римский-Корсаковым и цІэр** Москва къикІыжащ Къэбэрдокъуэ Мурат и зезыхьэ консерваторэм и солист, компо- концертым зыкъригъэхьэлlэн папщlэ икlи зитор, пианист Къэбэрдокъуэ Муратрэ и гъэсэным Тхьэр зэф эк инк экъызэры-Адыгэ Республикэм и Симфоние оркес- хузупсар къилъытэу жриlащ иджыри къызтрымрэ зэгъусэу Налшык и Музыкэ дэсым макъамэу итхам хуэдиз языныкъуэхэм я гъащІэ псокІэ зэрамытхыфыр.

Гъуазджэми хуэдэ дыдэу, зыхэпщІэ мыхъумэ, макъамэми утепсэлъыхьыну гугъущ. Гухэхъуэт Адыгэ Республикэм и Симфоние оркестрымрэ Къэбэрдокъуэ Муратрэ зэдагъэзэщ а гум дыхьэ макъамэхэм уедэlуэну. Концертыр япэщlыкlэ Мейкъуапэ къалэм щатащ. Ар къызэрагъэпэщынымкІэ дэІэпыкъуэгъу хъуащ КъБР-мрэ АР-мрэ щэнхабзэмк э я министерствэхэр.

Урысейм и мызакъуэу, щІыналъэ куэдым къыщацІыхуа, къэралым и щэнхабзэм и цыху ціэрыіуэху і уэху дэзыщіэ Къэбэрдокъуэр жыджэру долажьэ Голиков Михаил и «Таврический» дунейпсо жынщи, абы дитха «Симфония Кавказа» альбомым папщІэ Къэбэрдокъуэм къыфіащащ «КъБР-м и ціыхубэ артист» ціэ къамэ зыбжанэ зэрахуитхам. Ди хэкуэгъу композиторыр хамэ къэралхэми щыцІэ-- Адыгэ Республикэм и Симфоние ор- рыlуэщ. Сокуров Александр и «Франко-сестрым и художественнэ унафэщ! ик!и и фония. Лувр под немецкой оккупацией»

ТЕКІУЖЬ Заретэ.

МЭЗКУУ Къанщобий.

Щыхубзыр, унагъуэр, **■**■ быныр дауэ тхъумэну?

Къызэрыунэхурэ куэд мыщами, зи Іуэхущафэхэмкіэ республикэм фіыуэ къыщаціыху, щэнхабзэм ехьэліа лэжьыгъэ шхьэпэхэр зэфіэзыгъэкі Къаныкъуэ Заринэ зи унафэщІ «Жан» жылагъуэ зэгухьэныгъэм иджыблагъэ ЩэнхабзэмкІэ фондым «Обманутая женщина» кинофильмыр щигъэлъэгъуащ.

«ХАБЗЭМРЭ псэкупсэ гъэсэныгъэмрэ къагъэщІэрэщіэжкіэ, унагъуэ лъапіэныгъэхэр хъумэн» проектым хэту къызэрагъэпэща Іуэхум кърагъэблэгъат Налшык къалэ и цІыхубзхэм я Советым и унафэш І Дыджэш Лидие. КъБР-м и Бзылъхугъэ унафэщіхэм я ассоциацэм и Іэтащхьэ **Гуевэ Светланэ**, усакіуэ, журналист Моттаевэ Светланэ, КъБР-м и муслъымэнхэм я дин Іуэхуи Парламентым и ШІалэгъуалэ палатэм и унафэщіым и къуэдзэ Тетуевэ хуэфІ Равидэ сымэ, нэгъуэщІхэри.

дежкІэ и мыхьэнэр инш. УнацІыхум и гъэсэныгъэмрэ зэ- хэр, зышэхэм ящыщщ терроризмэр, - жиlащ «Адыгэ псавэ зэман мытыншым терроризмэм фибл щызэтрегъэлъадэ, ар цІыхугъэншагъэм и гъуджэщ. Мамырыгъэр, Іэдэбагъыр, лъагъуныгъэр, цІыхуфІагъыр зи лъабжьэ диныр ягъэпуд, щІалэгъуалэм ящыщхэр гъэпцІагъэкІэ Іуэху мыщхьэпэхэм хашэри цІыхуукІ ящІ. Нэхугъэхэмрэ сабийхэмрэщ. къыщыхъуахэр лъабжьэ зыхуэхъуа фи-«Узбеккино» стугъэлъэгъуащ, дызыщымы- фильмыр еух. гъуазэу къэнари нэхъыизмэм и теплъэмрэ аоы цІыхум къыхуихь зэраныгъэмрэ наlуэ пщещі филь-

Унэгуащэ Іэдэб, щхьэгъусэ, анэ гумащ э Махьирэ дунейм ехыжа и анэм хуэщы- гъэсэныгъэр щІэркъым

трикъутэну шынагъуэ къэ- хущІэкъуа бзылъхугъэм и Щомахуэ Залинэ пшыхьыр къригъэлыну яужь ихьа и къыщызэІуихым. - Ди жа- дэлъхури лажьэншэу хокІуахъарзынэхэм яхуэзэри, Узбекистаным къэкІуэжыным-

кІэ сэбэп къыхуэхъуащ. Бзылъхугъэм тезыр тралътхъуауэ иужькіэ дыіуощіэж. Пэжщ, абы ІэщІэщІа делая лъагъуныгъэм къэгъазэ лъэпкъ зэримыІэм хуэдэу. щи, Абыхэм яжриГэн зимыГэ Мадием трихащ. Дауи, Іуэхум унагъуэ дахэм якІэлъыплърэ пхъэ Іуэхущ», - жиІащ абы. щыщ куэд телъэщауэ къа- и нэпсыр щилъэщыкыу

Ялъэгъуар я щхьэм щабэжщ, ауэ щыхъукіи, терро- гъэкіэрэхъуэжу заулкіэ щыму щысащ пэшым щіэсхэр КъБР-м и ТхакІуэхэм я зэгухьэныгъэм и бухгалтер **Шевченкэ** Ольгэ къыдэкlуэ-

тей щІэблэр ууей сысейкІэ зэхэдмыгъэкІыу, абыхэм я дэтхэнэми гъуэу Іэлъэщі телъу зы- къытфізіуэхуу щымытмэ, лъагъу террористхэм зыха- жылагъуэ узыншэ дызэрищымытмэ, шэну мурад ящі. Япэщіыкіэ мыіэнур жиіащ. Абы и псаезыхэри дин къабзэм и те- лъэхэм къыпишэу Моттаевэ лъхьэу фІэкІа зыкърагъа- Светланэ фильмым и филобзылъхугъэм, софиер зэрыкуур, абы зи ахърэтым кlya и анэм нэмэз щ алэгъуэ нэхъыбэ егъэп-

• Зэпеуэ

- Дэ зи гугъу тщІы Іуэхум къыщыгурыІуар хьэж ира- къишэ зэраныгъэр нэхъ къэралым, республикэм, гъэщІыну жаІэу къагъапцІэу инщ. Къызэхуэсахэм я Іуэху унагъуэм, ціыху щхьэхуэм я ирашэжьа иужьщ. Динми еплъыкіэхэм гупсэхуу щіэцІыхугъэми изагъэртэкъым дэІуа Амщокъуэ Анжелэ гъуэм илъ хабзэ дахэхэмрэ ар зыхэхуа гупым зэрахьэ- жи ащ ислъам динымрэ теркъыщІэпхъуэжыну роризмэмрэ зэхагъэзэрыхьынри зэхуагъэдэнри зэры-Іуэхур тіууащізу зэхегъэ- щыуагъэшхуэр, муслъымэзэрыхьри, жагъуэл ират. ныгъэм хэлъ къабзагъэмрэ лъэ» газетым и лэжьакіуэ, Абы къыдэкіуэу, пэжыпіэр ціыхухэм яхэлъ фіэщхъуны-«Жан» зэгухьэныгъэм хэт къыгурыіуэу, и шыпхъур гъэмрэ къагъэсэбэпу мурад фіей зиіэхэм апхуэдэхэр къагъэсэбэпыну яужь зэригъуэ зэрыхъунщи, абы и Іэ дэ. Хъыджэбзыр етІуанэу тыр. «ГурыІуэгъуэщ ныбжь щіыіэр куэдрэ къытхоіэбэ. щіэпхъуэжыну щытегуш- зиіэхэр къазэрыхуэмыгъэп-Къэралхэр цызэпэщІэт, хуэм къехъулІащ: абы и цІэжынур, апхуэдэхэм щІэп-Іэщэ къихакІэ щызэпэщІэу- насып кърихьэкІщ, цІыху хъаджащІэхэри яхуейкъым. Дэ зи щ алэгъуэхэм дадэлэжьэн, диным и пэжыр ягурыдгъэІуэн хуейщ. Дэ еджапіэхэм докіуэ, щіэблэм хьар ипшынауэ, и щхьэцхэри дахуозэри, абыхэм упщ э зэракуэдыр фи фІэщ фщІы. А лэжьыгъэр зэпыдгъэункІэ гъэр къыгурыlуэжат, ауэ lэмал иlэкъым, абыхэм дэ блэкlам къэгъазэ иlэкъым, я дадэмылажьэмэ, нэгъуэщl анэм пэlэщlэу балигъ хъуа и зыгуэрхэм гъуэгу захуэм хъыбэу лей зытехьэр бзылъ- сабиитІымрэ щхьэгъусэмрэ трашынущ. Зи акъылыр зэмыпціахэр жыіэзыфіэщщІэпхъаджащІэхэм жаІэр тыншу зыхалъхьэ. Ар хьирэ и Іэкіэ зэтрикъутэжа и псоми ди къару зэтхьэліа-

ИНЭРОКЪУЭ Данэ.

• Хъуэхъухэр

Налшык къалэм щыпсэу, Болэтей къуажэм щыщ Хьэпэ Замир Павел (Пщыбий) и къуэр илъэс 60 бжыгъэ дахэ дыгъэгъазэм и 14-м ирикъуащи, дохъуэхъу

«Гидрометаллург» ОАО-м бригадиру щылажьэ Хьэпэ Замир и ІэщІагъэкІэ инженер ухуакІуэщ, пщіэ къыхуащіу, сыт щыгъуи бжьыпэр иіыгъыу іэнатІэ зэмылІэужьыгъуэхэм пэрытащ. Абы унагъуэ дахи иухуащ. И щхьэгъусэ Ритэрэ Замиррэ щіалэрэ хъыджэбзрэ зэдапіащ. Іэщіагъэ нэхъыщхьэ ирагъэгъуэтащ: фармацевтщ, Ислъам Дианэ биологщ.

ПщІэ зыхуэтщІ, фІыуэ тлъагъу къуэ́шым, дэлъхум, адэу щыІэм я нэхъыфІым. адэ къуэшым, анэ дэлъхум уи махуэшхуэмкІэ дынохъуэхъу! Уи узыншагъэмрэ уи гуащІэмрэ мыкІуэщІу, дэрэжэгъуэ уиlэу, уи щlалэмрэ хъыджэбзымрэ я насыпым, абыхэм я ехъуліэныгъэм ущыгуфіыкіыу, уи жьэгур мыужьыхыу, благъэм уагъэлъапІэу, ныбжьэгъум уаіэту упсэуну, гъащіэм гу щыпхуэну, уи гум щыбгъафіэ хъуэпсапіэхэмрэ уи мурадхэмрэ къохъуліэну, Илъэсыщіэ къэблэгъам фІыгъуэ куэд къыпхудэкІуэну дынохъуэхъури, Тхьэм къыпхузэпищэ!

Хьэпэхэ я унагъуэр, уи анэ Зэрылэ, уи къуэшхэмрэ шыпхъухэмрэ, абыхэм я щхьэгъусэхэр, анэкъилъхухэм я бынхэр.

Академик Павловым и цІэр зэрихьэу Санкт-Петербург дэт къэрал медицинэ университетым и студент Бэч Ахьмэд и ныбжьыр илъэс 20 зэрырикъумкІэ дохъуэхъу

ФІыуэ тлъагъу ди щІалэм уй махуэ лъапіэмкіэ дынохъуэхъу. Уи дунейр дахэрэ узыншагъэ уиlэу, уи насыпыр щызу, уи гугъэмрэ гъащіэмрэ зэтехуэу упсэуну, дунейм гу щыпхуэну Тхьэм жиІэ.

Университетыр лІэныгъэкІэ къэбухауэ, ІэнатІэ упэрыувауэ тлъагъуну ди хъуэпсапІэщи, Тхьэм къыпхузэпищэ!

Уи анэшхуэ Эльмирэ, уи адэ-анэ Хьэсенрэ Залинэрэ, Мухьэмэд, ФатІимэт, Розэ, Лидэ, Зулифэт, Динэ сымэ.

Зыхуей хуагъазэ • псэущхьэхэр

<u>«Налшык и зоопарк» муниципальнэ ІуэхущІапІэр</u> <u>щІадзауэ зыхуей хуагъазэ. КъызэрыщІадзари мы</u> щІыпІэм щызэтрихьа пхъэнкІийр дашынырщ.

ИДЖЫБЛАГЪЭ Іуэхущіапіэм и унафэщіу ягъэува Забаков Залым щыгъуазэ дызэрищамкіэ, псэущхьэхэр зэрысхэр гъэкъэбзэн, нэхъ ин щІын хуейщ. КъимыдэкІэ, зоопаркым къакlуэхэм хуиту загъэпсэхун хуэдэу, абы и Іэгъуэблагъэм тетІысхьэпІэхэр щагъэувынущ, удз гъагъэхэр куэду щыхасэнущ. Зыплъыхьакіуэ къашэ сабийхэм Іэмал иратынущ псэущхьэ цІыкІухэм я гъусэу сурэт зытрагъэхыну.

ШЭРЭДЖ Дисэ.

● КъБР-м щыІэ МВД-м къет

Мелуан ныкъуэ и уасэ

Урысей МВД-м Тэрч районымкІэ и къудамэм и лэжьакІуэхэм яубыдащ унагъуэм я дыщэхэкіхэр къэзыдыгъуауэ шэч зыхуащ щалэр. Абы илъэс 24рэ и ныбжьщ, Балъкъэр Ищхъэрэ къуажэм щыщщ.

ЯУБЫДАМ зиумысыжащ. Абы къытрахыжащ сом мин 500 и уасэ дыщэхэкІ. Іуэхур зэхагъэкІ.

Пціым и лъакъуэр кіэщіщ

КъБР-м щыІэ МВД-м СледствэмкІэ и управленэм и кіэм нигъэсащ хабзэм къемызэгъыу субсидие къе вызыха фермерым теухуа уголовнэ Іуэхур.

СЛЕДСТВЭМ зэриубзыхуамкІэ, Псыгуэнсу къуажэм щыщ хьэрычэтыщІэр хыхьащ республикэм гъэшхэкІым щелэжьхэм ядэІэпыкъуным теухуауэ Къэбэрдей-Балъкъэрым и Правительствэм иубзыхуа программэм икіи сом мелуан 1,4-рэ къыІэрыхьащ. Псори хъарзынэт, езыр зэрыхьэрычэтыщІэм теухуауэ Мэкъумэш хозяйствэмкІэ министерствэм щІилъхьа дэфтэрхэр пцІыуэ къыщІэмыкІамэ.

Уголовнэ Іуэхур зэхагъэкІри, Налшык къалэ судым ягъэхьащ.

Хьэлимэт зыкъевмыгъэгъапціэ

Урысей МВД-м и управленэу Налшык къалэ щыІэм зыхуигъэзащ щІыпІэм щыпсэу цІыхубзым. Абы зэрыжиІамкІэ, и ціэр Хьэлимэту жызыіа ціыхубзым

ШЭЧ зыхуащІыр яубыдащ. Къызэры-щІэкІамкІэ, апхуэдэ щІэпхъаджагъэхэр илэжьауэ нэхъапэми щэнейрэ суд зытращІыхьар илъэс 53-рэ зи ныбжь налшыкдэсщ.

дыщэхэкі кърищэну жиіэри, гъэпціа-

гъэкіэ сом мин 16 Іэщіигъэкіащ.

Щыри къалъыхъуэрт

«Малкэ» гъуэгу-плъыр къулыкъум и лэжьакІуэхэм Москва - Ереван гъуэгум тет «Неоплан» автобус къагъэувы ам ису къыщіэкіащ Армением щіэпхъаджагъэ щилэжьауэ шэч хуащIу къалъыхъуэ шіалэр.

А МАХУЭ дыдэм «Урыху» ФКПП-ми щаубыдащ щІэпхъаджагъэ ялэжьауэ къалъыхъуэ цІыхуитІ.

> Къэрал кіуэці іуэхухэмкіэ министерствэу КъБР-м щыІэм и пресс-Іуэхущіапіэ.

Шабзауэ Іэзэхэр

Новороссийск къалэм иджыблагъэ щекІуэкІащ «Черноморские стрелы» зыфіаща шабзэкіэ уэнымкіэ 2006 гъэм къалъхуахэмрэ нэхъыжьхэмрэ я щІыналъэ зэхьэзэхуэ. Абы хэтащ зи узыншагъэм щыщІэныгъэ зиІэ сабийхэри. Зэпеуэм ирихьэліащ Новороссийск, Анапэ, Таганрог къалэхэм, Адыгэ, Осетие Ищхъэрэ-Алание республикэхэм икіахэр - псори зэхэту спортсмени 150-рэ.

КЪЭБЭРДЕЙ-Балъкъэ- адаптивнэ школым и гъэсэнтымкІэ и министерствэм и гъуа ди республикэм икІа зи спорт- узыншагъэм ныкъусаныгъэ сабий-ныбжьыщІэ

рым и щІыхьыр зэхьэзэхуэм хэм. Сабий узыншэхэм я кІэ текІуэныгъэ къыщызыщахъумащ КъБР-м Спор- гупым хэту зыкъэзыгъэлъэ- хьа Шестаков Олег.

иІэ хъыджэбз цІыкІухэмрэ щалэ цыкухэмрэ ехъуліэныгъэфіхэр зыіэрагъэхьащ. Етіуанэ увыпіэр иубыдащ Вэрокъуэ Надеждэ. Ахьмэ́д еплІанэ КІыщ хъуащ

ТекІуахэмрэ къыхэжаныкlахэмрэ грамотэхэмрэ медалхэмрэ яритащ Лондон шекіуэкіа Параолимп Джэгухэм шабзэ гъэуэным-

КЪЭХЪУН Бэч.

ХьэрэкІытІэм фэбжь хэвмых

Хабзэ зэрыхъуауэ, Илъэсы-щіэр къыщрагъэблагъэкіэ абы ехьэліауэ екіуэкі іуэхугъуэхэр пиротехникэрэ хьэрэкіытіэкіэ ягъэдахэ. Абыхэм ціыхухэм я дежкіэ шынагъуэ къыхэмыкіын папщіэ «Пиро-техника» іуэхур екіуэкіынущ 2015 гъэм дыгъэгъазэм и 10-м щыщіэдзауэ 2016 гъэм щіышылэм и 15 пщіондэ.

АБЫ ХИУБЫДЭУ пиротехникэ хьэпшыпхэр щахъумэ, къыщагъэсэбэп икіи щащэ щіыпіэхэр къапщытэнущ.

Насыпыншагъэ къэмыхъун папщіэ, пиротехникэ іэмэпсымэхэм фахуэсакъыну, балигъхэр ящІымыгъуу сабийхэм къевмыгъэгъэсэбэпыну дыныволъэlу. Къызэрыгъэсэбэпыпхъэм теухуа дэфтэр зыщіымыгъу, зи піалъэр икіа, сертификат зимыіэ къэвмыщэху. Пиротехникэм фыхуэмысакъмэ, мафіэс къэвгъэхъункіэ, фэбжь къыхэфхынкіэ

Къэрал кіуэці іуэхухэмкіэ министерствэу КъБР-м щыіэм и пресс-іуэхущіапіэ.

Ди газетым и къыкІэлъыкІуэ номерыр къыщыдэкІынур дыгъэгъазэм и 17-рщ.

Редактор нэхъыщхьэ ХЬЭФІЫЦІЭ Мухьэмэд

КъуийцІыкІу Ахьмэд йобгъэрыкІуэ.

Редколлегием хэтхэр

Жыласэ Заурбэч (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), ЖьэкІэмыхъу Маринэ (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), Ширдий Маринэ (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), Гъурыжь Мадинэ (жэуап зыхь секретарь), Къардэн Маритэ, НэщІэпыджэ Замирэ, Хьэжыкъарэ Алик, еє И Ішымеше ахШ

Езыгъэтхахэр «Адыгэ псалъэ» газетыр КъБР-м и Парламентымрэ Правительствэмрэ ирагъэтхащ (учредителхэр).

КъыдэзыгъэкІхэмрэ редакцэмрэ я хэщІапІэр 360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ, Лениным и уэрам, 5

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; редактор нэхъыщхьэм и къуэ-дзэхэм - 42-63-64, 47-31-54, 47-33-23; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66.

КЪУДАМЭХЭМ: политикэмкІэ, жылагъуэмрэ лъэпкъ ІуэхухэмкІэ - 42-22-86; къуажэ гъащІэмрэ экономикэмкІэ - 42-57-59; щэнхабзэмкІэ - 42-75-36; обозревателхэм - 42-22-89; хабзэхъумэ Іуэхущ Іап Іэхэм ядэлэжьэнымкІэ - 42-60-53; хъыбарыщІэхэмкІэ, спортымрэ письмохэмкІэ - 42-22-88; егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ -47-32-15; зэдзэкІакІуэхэм - 42-21-88; корректорхэм - 42-60-27; бухгалтерием - 47-31-69; ЭВМ-м и операторхэм - 42-22-84; компьютер ІуэхущІапІэм -42-26-41; сурэттехым - 42-75-78.

Теддзэ тхыгъэхэм къыщыхьа бжыгъэхэм, къыщаІэта Іуэхугъуэхэм я пэжагъымкІэ ахэр зытхахэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Іуэху еплъыкІэр зэтехуэ зэпыту

Газетыр Іэ тезыдзахэм яхуэхьыныр и пщэ дэлъщ КъБР-м федеральнэ пощт зэпыщ эныг ээхэмк Іэ и управленэм. Тел.: 76-01-28, 76-01-10

Газетыр 1994 гъэм мэкъуауэгъуэм и 14-м Печатым и хуитыныгъэр хъумэнымкІэ Къэбэрдей-Балъкъэр щІыналъэ ІуэхущІапІэм №Н-0065-м щІэту ятхащ.

Зы илъэсым газетыр 250-рэ къыдокІ. «Тетраграф» ООО-м щытрадзащ. КъБР, Налшык къалэ, Лениным и уэрам, 33

Мы къыдэкІыгъуэм елэжьахэщ: жэуап зыхь секретарым и къуэдзэ ДыщэкІ Соня, редактору ТекІужь Заретэ, корректорхэу Афэ Тамарэ (1, 2-нэ нап.), ПхытІыкІ Азэмэт (3, 4-нэ нап.), корректорхэм я дэІэпыкъуэгъу Елмэс ФатІимэ. Компьютер кІэ газетым и теплъэр ящІащ Дол Маринэ, Ныр Саидэ, Щомахуэ Марианнэ, Мэлбахъуэ Анжелэ, Бещто Оксанэ, сурэтхэм елэжьар Бицу Жаннэщ.

> Номерыр «Адыгэ псалъэм» и компьютер ІэнатІэм щагъэхьэзыращ. Газетым Іэ традзэн хуейщ сыхьэт 20-м, щытрадзар сыхьэт 20.00-рщ.

Индексыр 51531 • Тираж 3.167 • Заказ №2087